

‘Dit zijn de
regels, dit
is de wet.
Je wordt
op het
vliegtuig
terug gezet.’

Over het dagelijks leven van vluchteling-
gezinnen in Nederland

INTRODUCTIE

We denken met z'n allen dat Nederland een veilig land is waar je in principe nergens bang voor hoeft te zijn. Toch leven er hier heel veel kinderen dagelijks in angst. Kinderen die horen te spelen, te leren en zich druk horen te maken om verjaardagen of sportactiviteiten, leven in een wereld die vervuld is van onzekerheid. Onzekerheid en angst over of ze hier wel kunnen blijven, over het aangaan van vriendschappen, en over hun ouders die eraan onderdoor gaan. Werken of zelfs maar denken aan een toekomst is voor hen geen optie. Deze kinderen, die leven in zogeheten 'gezinslocaties', kunnen helemaal geen kind zijn.*

Voor kinderen is het onbegrijpelijk – en om eerlijk te zijn, wij hebben er ook geen uitleg voor – dat 'een meneer op een kantoor' ineens bepaalt dat zij of hun vrienden hier niet meer mogen leven, terwijl ze hier al jaren wonen en naar school gaan. Die boodschap kan elke dag komen, ongeacht hoe lang je hier al woont of hier zelfs geboren bent. De absurditeit van deze situatie is voelbaar in de woorden van de kinderen en ouders die in dit boekje hun verhaal doen.

Omdat het lijden van deze mensen zich onzichtbaar en in stilte voltrekt, proberen we met dit boekje een bescheiden bijdrage te leveren aan het naar buiten brengen van hun stem. Voornamelijk kinderen vertellen over hun ervaringen, maar ook hun ouders en mensen die vanuit hun beroep als advocaat of psycholoog met vluchtelingen in gezinslocaties werken komen aan het woord. Samen vormen deze verhalen een kleine greep uit het dagelijks leven van vluchtelingengezinnen, wat zich afspeelt achter gesloten deuren.

We willen alle kinderen en ouders heel erg bedanken dat zij de moed hebben gehad om hun verhaal naar ons op te sturen. Daarnaast willen we alle professionals bedanken voor hun bijdrage en ten slotte Dhjana, die alle verhalen en interviews heeft verzameld. Zonder al deze mensen was het boekje er nooit gekomen.

Geen Kind aan de Kant!

* Gezinslocaties zijn zeer sobere opvangcentra met vrijheidbeperkende regels, bestemd voor gezinnen die naar Nederland gevlucht zijn en van wie een eerste asielaanvraag is afgewezen, maar die wel nog in procedure zijn.

INHOUD

Verhaal van A, 13 jaar en E, 11 jaar

Verhaal van M, 16 jaar: Leven in Onzekerheid

Tekening van E, 5 jaar

Interview Else Weijsenfeld (advocaat)

Verhaal van I., 11 jaar, en M., 9 jaar

Verhaal van A., 14 jaar

Verhaal van M., 9 jaar

Interview Aart van Norden (psychotherapeut)

Verhaal van moeder A.

Verhaal van vader H.

Brief van S, 9 jaar

Interview Noelle Aarts (professor strategische communicatie)

Verhaal van M., 15 jaar

Verhaal van A., 16 jaar

Interview Martine Goeman (jurist bij Defence for Children)

Interview met N., 15 jaar, Z., 16 jaar, en G., 14 jaar

Verhaal van A(r), 16 jaar

Interview Karin Kloosterboer (Kinderrechtenskundige UNICEF)

Verhaal van A, 9 jaar

Verhaal van Abeda

Verhaal van NN

Twintig kinderen in de klas: gedicht van D

VERHAAL VAN A., 13 JAAR EN E., 11 JAAR

Ik was bijna klaar om naar school te gaan. Opeens klopte iemand heel hard op de deur en ze gingen direct de deur openen, dat was de politie. Ik was echt bang en ze gingen ons heel kort tijd geven om onze spullen op te ruimen. Mijn moeder is ziek en ze wordt nog zieker. Daarna ik ging niet naar school, maar naar de gevangenis. Daar pakten ze onze spullen, mobieltjes, geld, alles. Ze gaven alleen onze kleding en niks anders. We mochten niet eens naar buiten gaan of naar de winkel. We mochten daar niks, er was geen school en we bleven alleen maar thuis. Ik dacht dat mijn moeder dood ging, ze deed daar niks, alleen in bed liggen. Ik snap het echt niet, we zijn geen criminele mensen, maar we moesten daar in die gevangenis blijven. (A, 13 jaar).

De politie ging mij 's ochtends vroeg wakker maken en ze zeiden dat ik me snel moest omkleden en mijn spullen opruimen. Ik zag mijn zus en mijn vader die verdrietig waren. Mijn moeder ging bibberen van angst. En wij gingen in de auto zitten en ze brachten ons naar de gevangenis. Ze brachten ons naar de gevangenis terwijl we geen dieven of boeven zijn. (E, 11 jaar).

(Zusjes A. en E. werden samen met hun ouders vastgehouden in Kamp Zeist, de gezinsgevangenis waarvan de Nederlandse overheid zegt dat het een 'kindvriendelijke voorziening' is.)

LEVEN IN ONZEKERHEID

Ik ben een meisje van 16 jaar en ben in Nederland met mijn vader, moeder en twee zusjes. Ik zit in eindexamenjaar van de MAVO. Op 10-jarige leeftijd ben ik naar Nederland gevlucht. Ik ben in zes jaar tijd zeven keer van het ene azc naar de andere verhuisd.

Wij hebben het kinderpardon aangevraagd, maar zijn daarvoor afgewezen. Ook waren wij gewaarschuwd door de DT&V (Dienst Terugkeer en Vertrek) geen nieuwe procedure te starten want anders konden we elke moment opgehaald worden door de politie. Ze worden meegenomen naar Zeist en vervolgens teruggestuurd naar hun eigen land. Het gevaar in het azc werd voor mijn gezin steeds groter, daarom zijn wij weg gegaan van de gezinslocatie. Gelukkig waren er vrienden en goede kennissen die bereid waren ons te helpen.

Nu hebben we onderdak en een veilige plek gekregen van een hele lieve vrouw. Zij begrijpt dat er gevaar voor ons is zodra we terug gaan naar eigen land. Dat daar alles verloren zou zijn en dat kinderen daar een heel slecht leven gaan hebben. Ik ben blij dat er zulke mensen zijn. Dat ze vluchtelingen helpen en ze niet zomaar aan hun lot overlaten. Dat ze begrijpen wat anderen voelen en wat hun angsten zijn.

In die zes jaren dat ik in Nederland heb gewoond, heb ik veel dingen gezien die indruk op mij hebben gemaakt. Hoe mensen gedwongen worden terug te gaan, terwijl het in hun land erg gevaarlijk is. Leven in een asielzoekerscentrum (azc) is heel erg moeilijk. Je leeft de hele tijd in onzekerheid en denkt dat elke dag je laatste kan zijn. Ondanks die situatie willen mensen doorgaan en toch hier blijven, omdat in hun land gevaar voor hun leven is. Ze zijn om verschillende reden gevlucht naar een veilige plek. Ik vind het verschrikkelijk dat zoveel mensen hun land, hun thuis, vrienden, familie en alles wat zo belangrijk voor ze is achterlaten om ergens anders veilig te zijn, maar in dat land zelf ook moeten gaan vluchten.

Veel van mijn vriendinnen zijn opgepakt en teruggestuurd. De beelden van hun zie ik nog steeds voor me; Hoe een klein meisje van 7 jaar opgepakt wordt. Ze had haar knuffel in haar hand en schreeuwde om hulp. Ze schreeuwde dat ze niet terug wilde en dat ze haar los moesten laten. Haar vader sneed zichzelf, maar het maakte de politie niks uit. Hoe de politie een man in zijn ondergoed en met slippers in de auto gooide en apart van het gezin mee nam.

Hoe ze een minderjarig meisje een schok gaven om haar rustig mee te nemen. Mensen worden onder dwang en met geweld meegenomen naar het detentiecentrum Zeist in kleine dichte busjes. Het gebeurt ook wel eens dat gezinnen worden meegenomen terwijl ze nog in een procedure zitten.

In Zeist mogen ze afwachten op het antwoord van de rechtszaak. Bij een negatief antwoord worden ze gelijk teruggestuurd. Vrienden die daar hebben gezeten vertelden dat het een soort gevangenis is. Ze mogen niet naar buiten gaan. Er zijn 4 muren achter elkaar van 6 meter hoog met een prikkeldraad eromheen. Alle gesprekken worden daar afgeluisterd en mensen hebben geen privacy.

Ik kwam naar Nederland op jonge leeftijd. Dit is de reden dat ik niet veel meer weet van mijn land, geschiedenis, de cultuur. Ik voel me thuis in Nederland. Nederland noem ik ook mijn land. Alles wat ik bereikt heb is hier en nergens anders. Ik wil later rechten studeren, ik wil een goed mens worden voor deze maatschappij en wil mijn deel uitmaken hier.

Al mijn dromen bind ik vast aan dit land. Ik ben bang dat al mijn dromen verloren gaan zodra ik terugkeer naar mijn land. Dat er geen toekomst daar voor mij is en dat ik niet kan worden wat ik wil. Ik ben bang dat mijn land mij niet kan geven wat dit land mij gaf.

Natuurlijk is het moeilijk geweest, hoe wij hebben geleefd en wat we hier hebben meegemaakt, maar in die tijd zijn er gelukkig mensen geweest die ons hebben geholpen. Niet alleen vrienden en kennissen die mij gesteund en geholpen hebben. Ook de COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) in het azc deden alles om kinderen af te leiden en probeerden te helpen.

Naast al die stress, onzekerheid en gevaar heeft Nederland ook veel goede dingen voor ons gedaan. Veel van die dingen kunnen niet in mijn land. Nederland heeft mij de kans gegeven veel dingen te bereiken en ik wil nog veel meer doen in mijn leven. Ik spreek Nederlands beter dan mijn eigen taal. Weet meer over Nederland dan over mijn vaderland. Ik heb hier al mijn vrienden, daar heb ik niemand. Ik hou van Nederland en van de manier hoe mensen hier denken. Zelf voel ik me een Nederlandse. De cultuur en veel dingen in mijn land begrijp ik niet.

Ik heb stage gelopen bij een notariskantoor. De notaris gaf aan dat ik later een aanwinst zal zijn voor dit land. Nu zit ik in mijn eindexamenjaar. In mijn land zou ik nu ook examens moeten doen. Als ik nu terug moest gaan zou ik opnieuw moeten beginnen met het leren van de taal, lezen en schrijven. Ik heb hele grote achterstand in onderwijs in mijn land vergeleken met andere kinderen van mijn leeftijd daar. Ik zou geen diploma daar kunnen halen en ben dan voor mijn gevoel nutteloos.

Ik ben niet alleen bang dat al mijn dromen verloren zouden zijn en voor mijn onderwijs. Mijn moeder heeft problemen met haar gezondheid. Ze wordt hier geholpen en krijgt behandeling in centrum 45. Dit is hét landelijk centrum voor specialistische diagnostiek en behandeling van mensen met complexe

psychotraumaklachten. In mijn land kan dat niet. De zorg is daar heel slecht geregeld en er wordt daar geen aandacht gegeven aan mensen met psychische problemen. Zulke mensen worden daar gezien als gekken en worden in een gekkenhuis opgesloten.

Mijn ouders zijn heel belangrijk voor mij. In wat voor situatie wij ook gezeten hebben, zijn ik en mijn zusjes de eerste zorgen voor hun geweest. Ik wil ook dat zij een goed leven hebben. Dat zij zich ook gelukkig kunnen voelen. Ik wil dat mijn moeder haar behandelingen hier gewoon verder kan volgen en dat zij ook uit die stress komt.

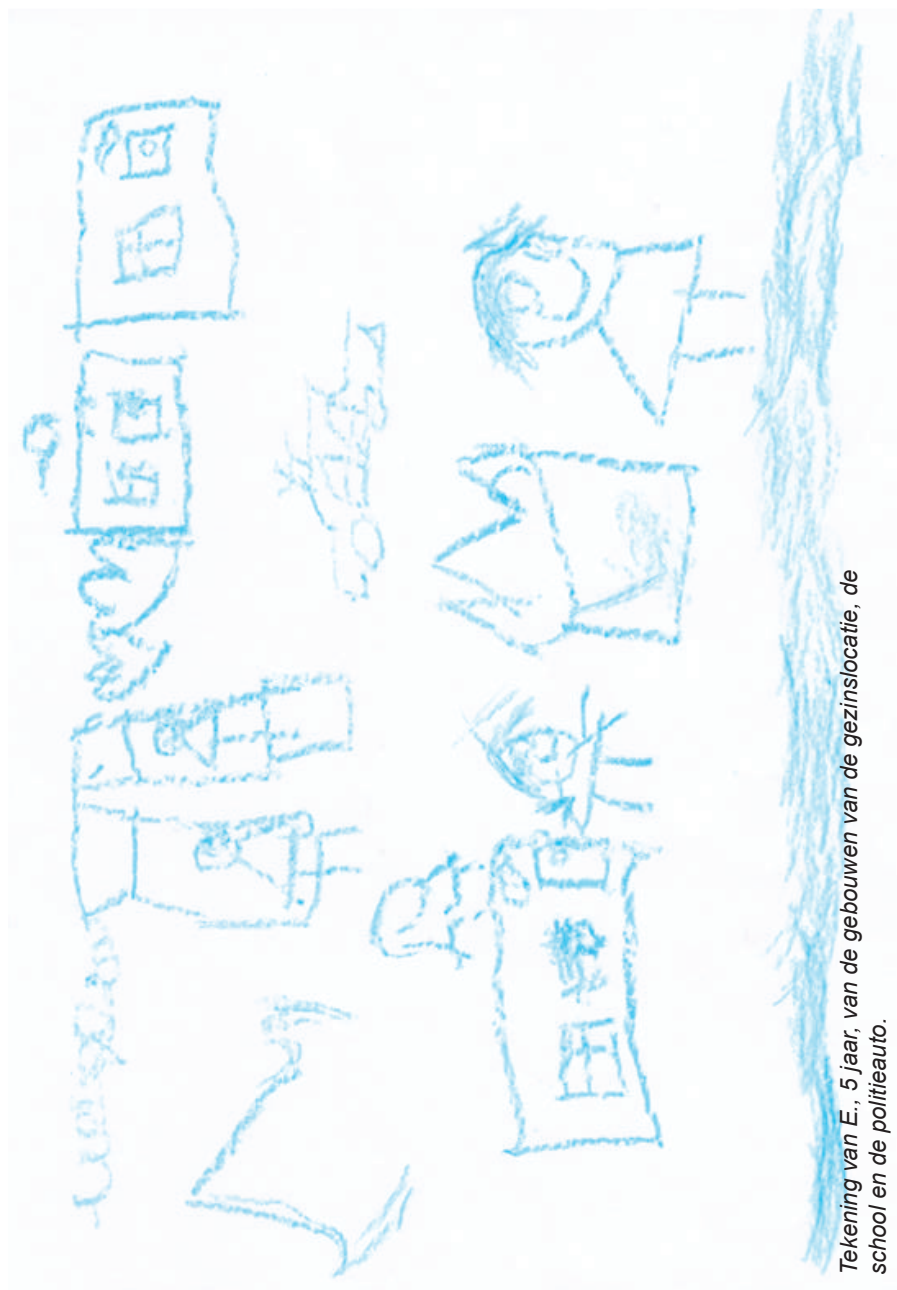
De kinderpardonregeling is uitgekomen in 2012. Ik ben hiervoor afgewezen, met de reden dat ik niet mee heb gewerkt met de DT&V. Zelf heb ik nooit gesprekken gehad met de DT&V. Alle gesprekken zijn gevoerd met mijn ouders en toch is dit het enige punt voor afwijzing. Genaamd kinderpardon. Niet alleen ik, maar 98% van de procedures wordt negatief beoordeeld, omdat mensen niet samenwerken met de DT&V.

Hierdoor voel ik dat ik anders ben dan anderen. Deze regeling was bedoeld voor iedereen die langer dan 5 jaar in Nederland woonde. Kinderen kunnen er niks aan doen dat hun ouders problemen hebben in hun land en dat ze daardoor niet terug kunnen gaan. Elke kind is gelijk en heeft hetzelfde rechten. Waarom de één wel en de ander niet? Niemand wilt alles achterlaten en ergens anders voor de grap zo leven. Als mensen het doen, dan hebben ze geen andere keus gehad.

Veel Nederlanders hebben geen idee over ons en beoordelen te snel, maar wat nou als jóuw kinderen dit moesten meemaken en zo moesten leven? Wat als jij als ouder niks kon doen voor je kind om hem/haar gelukkig te maken? Als jouw kind elke dag zag hoe de politie 's ochtends vroeg komt en mensen meeneemt naar het detentiecentrum, wat vaak wordt gedaan met geweld...

M., 16 jaar, oktober 2015

(M.'s verhaal verscheen eerder in een uitgave van de Buiten de Orde)

Tekening van E., 5 jaar, van de gebouwen van de gezinslocatie, de school en de politieauto.

INTERVIEW: ELSE WEIJSENFELD (ADVOCAAT)

Else Weijsefeld-Cerezo is advocaat, gespecialiseerd in sociaaleconomische en kinderrechten. Sinds 2007 werkt ze met advocaat Pim Fischer samen in zaken over opvang, voorzieningen voor mensen die uitgesloten worden omdat ze een verblijfsprobleem hebben. Daarnaast doet ze voor deze doelgroep zaken over jeugdrecht en afstamming.

In 2012 trad de definitieve kinderpardonregeling in werking. Inmiddels blijkt dat ongeveer 98% van de aanvragen wordt afgewezen. Een groot aantal gezinnen wordt afgewezen op het zogenaamde 'buiten beeld criterium': gezinnen moeten voortdurend onder Rijkstoezicht hebben gestaan, want toezicht van gemeentelijke autoriteiten wordt onvoldoende geacht. Een nog grotere groep – de gezinnen in de gezinslocaties – wordt afgewezen omdat de Dienst Terugkeer en Vertrek oordeelt dat deze gezinnen 'onvoldoende meewerken aan terugkeer'. Wat is uw visie op de kinderpardonregeling en de criteria die daarbij gehanteerd worden?

Bij de onderhandelingen over het kinderpardon is de eis van “voldoende meewerken aan vertrek” er bijna ongemerkt ingekomen, maar dit blijkt nu cruciaal omdat het ingevuld kan worden door Dienst Terugkeer en Vertrek. Dit betekent in de praktijk dat er geen kinderpardon is. De achtergrond van het kinderpardon was dat kinderen hier geworteld zijn, hieraan wordt in alle afgewezen gevallen waarschijnlijk voldaan. Andere belangrijke factor was de beschermwaardigheid van jonge kinderen en het feit dat zij niet verantwoordelijk zijn voor hetgeen hun ouders wel of niet doen. Ik concludeer dat beide aspecten geheel zijn weggefallen, waardoor er geen sprake is van een kinderpardon. Zelfs als er medische belemmeringen zijn om te vertrekken en er een uitzetverbod is concludeert DT&V dat er alsnog gewerkt moet worden aan vertrek. Bescherming van kinderen wordt hiermee een lege huls. De voorwaarde van Rijkstoezicht is ook onevenredig, gemeenten hebben immers de plicht om kinderen op te vangen (zie de klacht Defence for Children v. the Netherlands, klacht 2008,47) en zij vormen een onderdeel van de overheid. Hier wordt politiek bedreven over de rug van zeer kwetsbare kinderen.

“Ik vraag me af wat de staat er op tegen heeft dat mensen hun verblijfssituatie regulariseren. Dat is in ieders belang, lijkt me.”

Vluchtelingenkinderen en hun ouders leven vaak jarenlang in de gezinslocaties, in een situatie van onzekerheid en onder de voortdurende dreiging van uitzetting. Kunt u, vanuit uw expertise, aangeven wat de mogelijke gevolgen hiervan zijn voor het sociaal en emotioneel welzijn van de kinderen en hun ontwikkeling?

Vanuit mijn werk als advocaat zie ik de “brokstukken” van dit beleid, bij gezinnen die zo beschadigd zijn dat de ontwikkeling van de kinderen zeer ernstig in gevaar is gebracht en een ondertoezichtstelling wordt uitgesproken. Kinderen zijn angstig, hebben gebrek aan levenslust en zien hun ouders machteloos. De rechtbank Den Haag heeft in 2014 aan twee Nederlandse kinderen in totaal € 10.000 schadevergoeding verstrekt omdat zij ten onrechte in een gezinslocatie zaten. De schadevergoeding was met name gebaseerd op de slechte omstandigheden voor kinderen in een gezinslocatie, onder andere een gebrek aan privacy en nachtrust en het feit dat kinderen hier feitelijk gevangen zitten door de dagelijkse meldplicht van de ouders. Deze schade treedt natuurlijk ook op bij niet-Nederlandse kinderen en dit is niet in overeenstemming met de beschermplicht van kinderen uit het Kinderrechtenverdrag en andere verdragen. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat het niveau van voorzieningen afgestemd mag worden op de situatie waarbij ouders vertrek bewust tegenwerken (bron: ECLI:NL:HR:2012:BW5328), maar in de praktijk zitten er vele soorten gezinnen, ook diegenen die alsnog een vergunning krijgen of uitstel van vertrek hebben.

Een lager niveau aan voorzieningen dan het absolute minimum, dat al in de asielzoekerscentra geldt, is niet te rechtvaardigen in het licht van de plicht die de Staat heeft om kinderen te beschermen. De Hoge Raad heeft ook geoordeeld dat er rekening gehouden moet worden met de bijzondere behoeften van met name jonge kinderen. In de praktijk gebeurt dit niet. Vanuit mijn kantoor hebben wij de Staat meerdere malen aangesproken op hun plicht om kinderen met een handicap adequate voorzieningen te bieden en het Gerechtshof Den Haag heeft bevestigd dat dit een plicht is (bron: ECLI:NL:GHDHA:2014:1237 en 2014:3096). Toch blijft dit voortduren.

Zowel in de politiek als in de media wordt vaak gesproken over ‘uitgeprocedeerden’ en ‘illegalen’, terwijl beide termen eigenlijk geen juridische grondslag hebben. Kunt u daar wat meer over vertellen?

Dit zijn politieke termen. In de praktijk is het een mengelmoes van allerlei soorten mensen die nog geen verblijfsvergunning hebben. Vaak loopt hierover nog een procedure. In Nederland geldt vanaf beroep in ieder geval geen schorsende werking, waardoor een vreemdeling na de beslissing van de Immigratie en Naturalisatiedienst (soms op bezwaar) meteen het etiket “niet-rechtmatig” kan worden opgeplakt.

Dit is niet conform de Opvangrichtlijn, Terugkeerrichtlijn en ook het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Er zijn weinig veroordelingen over te vinden, omdat de Staat wel als vast beleid hanteert om niet uit te zetten tot op hoger beroep is beslist. Maar intussen vindt stigmatisering wel plaats en stopt het recht op voorzieningen.

“Uitzetten terwijl een kind gevaar loopt en in Nederland geworteld is komt in strijd met EVRM en Kinderrechtenverdrag.”

Binnen het huidige asielbeleid worden hier gewortelde kinderen uitgezet naar landen die onveilig zijn en waar ze zich niet meer thuis voelen. Wat zijn uw ervaringen hiermee en wat is uw visie hierop?

Met daadwerkelijke uitzetting heb ik weinig ervaring. Wel creëert dit doembeeld onder alle kinderen met verblijfsproblemen een angstklimaat en gevoel van rechteloosheid. Hun rechten tellen kennelijk niet mee.

Uitzetten terwijl een kind gevaar loopt en in Nederland geworteld is komt in strijd met EVRM en Kinderrechtenverdrag. In Nederland bestaat de misvatting dat aan kinderrechten “marginaal getoetst” mag worden. Integendeel, dit moet zeer diepgaand worden getoetst en het belang van het kind dient de eerste overweging te zijn (Jeunesse v the Netherlands, EHRM 4 oktober 2014, 12738/10). Helaas is er nog veel rechtsontwikkeling nodig voordat dit in Nederland een realiteit is.

We krijgen van steeds meer gezinnen signalen binnen dat de Dienst Terugkeer en Vertrek zich intimiderend opstelt naar gezinnen die proberen om een nieuwe procedure of rechtszaak te starten, met opmerkingen als: “Jullie mogen geen nieuwe procedures starten” of “Als jullie een nieuwe procedure proberen, dan zetten we jullie gelijk uit.” Mag de DT&V zich hierin zo opstellen?

Intimideren mag natuurlijk niet, al helemaal niet als het doel is om een aanvraag tot verblijf te verhinderen. Zodra iemand meldt dat hij bescherming zoekt als asielzoeker treedt de beschermende werking van de Opvangrichtlijn. Daarnaast dient de staat zich te onthouden van machtsmisbruik in vrijheidsbeperkende locaties, gezien de verhoogde eisen die op dit vlak gelden (artikel 5 EVRM). Mensen die zich in de macht van de staat bevinden en niet vrij zijn om zich te bewegen zijn met name kwetsbaar. Ik vraag me af wat de staat er op tegen heeft dat mensen hun verblijfsituatie regulariseren. Dat is in ieders belang, lijkt me.

In 1995 tekende Nederland het VN-Kinderrechtenverdrag. Met de ervaringen die kinderen in gezinslocaties meemaken, zoals arrestaties, detentie, uitzetting en het door uitzetting verdwijnen van leeftijdsgenoten, staan de rechten van de kinderen onder druk. Organisaties zoals Defence for Children en de Kinderombudsman hebben daar herhaaldelijk hun zorgen over uitgesproken. Wat zijn vanuit uw perspectief de gevolgen van dit spanningsveld, zowel op juridisch gebied als voor de kinderen zelf?

De gevolgen van het niet voorop stellen van de rechten van kinderen zijn dat de kinderen vermalen worden door het systeem. Zij zijn rechteloos. Ik sluit mij aan bij de zorgen die Defence for Children en de Kinderombudsman op dit punt uiten.

“Bedrijf geen politiek over de rug van kinderen.”

Wat zouden vanuit uw expertise uw aanbevelingen zijn naar beleidsmakers- en uitvoerders?

Neem het Kinderrechtenverdrag serieus, bescherm kwetsbare kinderen en stel hun belang voorop. Toets niet marginaal, maar diepgaand aan kinderrechten. Bedrijf geen politiek over de rug van kinderen. Praktisch gezien dient afgezien te worden van gezinslocaties en moeten gemeenten de vrijheid krijgen om kinderen en hun gezinnen op te vangen. Afschaffing van het koppelingsbeginsel en naleving van verdragen zijn de start.

En wat zouden uw aanbevelingen zijn aan de kinderen en hun ouders zelf?

Hou vol!

VERHAAL VAN I., 11 JAAR EN M., 9 JAAR

Als we moeten slapen komt er om 5 of 6 uur 's ochtends dan politie en dan worden mensen op gehaald en daar zijn we bang voor. En soms komt de politie mijn vrienden ophalen en dat vind ik niet leuk. En als we slapen kunnen wij niet slapen, dan denken we erover na. En nu is het bij ons gebeurd en daarom zitten we hier buiten [zijn we weggegaan uit de gezinslocatie].

Mijn ouders worden gestresst door de DT&V. We moeten terug of de politie komt ons pakken, dus zijn mijn ouders bang en ze kunnen niet slapen en ze denken erover na. Mijn vader wordt er bang voor en mijn moeder ook en ons kleine zusje is in Nederland geboren en wij willen graag in Nederland wonen en ons kleine zusje wil ook in Nederland blijven.

VERHAAL VAN A., 14 JAAR

Ik ben A. en ik ben bijna veertien. Ik woon al zeven jaar in Nederland. Vier jaar daarvan heb ik in een gezinslocatie gewoond.

Toen ik net in een gezinslocatie woonde was ik best jong en begreep ik niet wat het was. Ik had nieuwe vriendinnen gemaakt en ik vond het best wel leuk.

Maar dat veranderde na een jaar al toen een vriendin van mij opgepakt werd door de politie. Het was vroeg in de ochtend, toen ik geluiden hoorde ging ik kijken en er stonden allemaal politiemannen voor haar deur. Daarna werd ze meegenomen samen met haar moeder zonder afscheid te mogen nemen. Zo zijn er heel veel vrienden en vriendinnen van mij meegenomen door de politie, zelfs met geweld. Die beelden zie ik nog elke dag voor me.

Ik kon niet meer slapen en ik was bang dat ik de volgende was. 's Ochtends werd ik wakker door elk klein geluidje. Mijn vriendinnen en ik namen elke dag opnieuw afscheid van elkaar omdat we bang waren dat we de volgende dag niet meer samen zouden zijn.

Ook voor ons was er een grote kans om opgepakt en uitgezet te worden, daarom hebben ik en mijn gezin besloten om de gezinslocatie te verlaten. We hebben veel aardige mensen leren kennen die ons hielpen en inmiddels hebben we onderdak. Maar nog steeds leven we in onzekerheid. Ik hoop dat ik hier mag blijven en mijn dromen waar kan maken. Want in mijn land heb ik geen toekomst.

VERHAAL VAN M., 9 JAAR

Ik was heel verdrietig. Mijn hart was stuk. Ik wil niet weggaan van Nederland. Ik wil niet dat de politie mij pakt. Ik had heel veel vriendinnen, ze moesten weggaan net als ik. Ik was bang, ik zei tegen mijn ouders: ik wil naar huis! Ik ben bang! Ik ging de hele tijd huilen. Ik wou naar school! Door de irritante politie moesten wij weg. Ik was doodsbang, ik wil niet weggaan.

VERHAAL VAN A., 9 JAAR

Samen met zijn moeder heeft A. hetvolgende berichtje geschreven en naar ons gestuurd.

Ik ben A. Vanaf mijn eerste verjaardag ben ik in Nederland en ik ben nu 9 jaar. In Nederland heb ik mijn leven opgebouwd hier heb ik mijn school en mijn vrienden. Voor mij is Nederland mijn land. Helaas heb ik ook de slechte kant van Nederland mogen ondervinden. Dat zijn als volgt: oneerlijkheid, angst, onzekerheid en verlies.

Ik heb veel vrienden verloren doordat ze gedwongen uitgezet werden. Wanneer ik en mijn gezin ook hetzelfde stond te wachten zijn wij gevlucht uit de gezinslocatie waar wij verbleven zodat ze ons ook niet gedwongen zouden terugsturen. Nu leven wij nog steeds in onzekerheid en angst. Het enige wat wij nog hebben is hoop. Hoop dat de kinderombudsvrouw en de staatssecretaris iets voor mij kunnen betekenen. Dat er iets positiefs beslist kan worden in tegenstelling tot de IND (Immigratie en Naturalisatiedienst) en de vele rechtszaken die wij in de afgelopen 8 jaar hebben gezien en meegemaakt.

De ene positieve beschikking op de andere en daarna opeenvolgende negatieve beschikkingen die ons tot nu toe in deze situatie hebben gebracht. Ik en mijn gezin werden van het kastje naar de muur gestuurd 8 jaar lang en nu staan we op straat met geen goede vooruitzichten. Dit jaar vraag ik aan de kerstman voor 2017 dat er een eind komt aan de onzekerheid van mij en andere kinderen, dat moeders leven zonder tranen en angst en dat de IND meer aandacht besteed aan kinderen zoals mij. Voor de rest wens ik iedereen een gelukkig en gezond nieuwjaar.

INTERVIEW: AART VAN NORDEN (PSYCHOTHERAPEUT)

Ik ben Aart van Norden, ik ben klinisch psycholoog en psychotherapeut. Ik heb ervaring in het werken met getraumatiseerde vluchtelingen, asielzoekers, oorlogsveteranen en getraumatiseerde politieagenten. Ik heb vooral ervaring met volwassenen en hun gezinnen, in die context heb ik ook regelmatig te maken met problemen en zorgen van ouders en hun kinderen.

In de gezinslocaties worden kinderen en hun ouders geconfronteerd met ervaringen als arrestaties, opsluiting en uitzetting. Kinderen zien hun leeftijdsgenoten verdwijnen. Wat zijn, vanuit uw expertise, de mogelijke gevolgen van dergelijke ervaringen voor het psychisch welzijn en de ontwikkeling van de betrokken kinderen?

Als die dreiging zich voordoet, dan heeft dat onmiskenbaar gevolgen voor alle betrokkenen. Kinderen voelen de spanning van hun ouders aan zonder dat zij weten wat de concrete impact van de dreiging inhoudt. Als het gaat over de vraag of een gezin in Nederland mag blijven dan zijn dat zorgen waar de gezinsleden dagelijks mee te maken hebben. Er wordt over gesproken, de onmacht en de onzekerheid is aan de orde van de dag en dat kan kinderen niet ontgaan. Hun ouders kunnen in het beste geval pogingen doen kinderen in beperkte mate gerust te stellen, maar kinderen voelen vaak aan dat dit geen echte geruststelling is. Kinderen verkeren voortdurend in een staat van gevaar en onzekerheid omdat ze heel goed aanvoelen dat hun toekomst hier in Nederland niet zeker is, ze weten dat ze lang moeten wachten op uitspraken van de IN, de instantie die in de ogen van de gezinnen – en in de ogen van de kinderen – een machtige partij is die oordeelt over wat er met hen gaat gebeuren.

Vanuit het perspectief van ouders en hun kinderen bestaat het gevoel dan men niet begrijpt dat ze niet terug kunnen naar het land waaruit ze zijn gevlucht. Dat is voor hen geen veilige plek meer, ze kunnen zich niet voorstellen dat ze daar een nieuw en veilig bestaan kunnen opbouwen. Vaak zijn deze kinderen in Nederland geboren en kennen ze het land waaruit hun ouders zijn gevlucht niet, zij zijn deels opgegroeid binnen de Nederlandse samenleving. Als gezinnen worden opgepakt na een inval, dan is dat een zeer beangstigende en ingrijpende ervaring en potentieel traumatiserend voor alle gezinsleden. Niemand weet wat hen te wachten staat, onzekerheid en angst slaan toe. Dat heeft natuurlijk zijn weerslag op hoe zij dit gaan verwerken. Kinderen zijn aan de ene kant erg afhankelijk van de ouders voor hun veiligheid en welzijn en tegelijkertijd voelen ze ook dat hun ouders in nood verkeren. Dat roept enorm veel angst op bij kinderen en dat heeft grote gevolgen voor hun ontwikkeling en hun gevoel voor veiligheid. Ouders kunnen wel sensitief, en in het gunstigste geval ook responsief, op de nood van hun kinderen reageren, echter de ouders zijn zelf ook in nood, de kans is dan groot dat er een soort 'gevoelsbesmetting' bij de kinderen ontstaat: de kinderen voelen zelf angst omdat ze ervaren dat hun ouders onmachtig zijn.

“Het enige wat je kan doen als ouder, is je kind beschermen.”

Dit soort ervaringen zijn de directe gevolgen van het vreemdelingenbeleid van de overheid, die blijkbaar andere belangen voorop stelt. Zou u zeggen dat het aanvaardbaar is dat kinderen daardoor mogelijk getraumatiseerd worden?

Er zijn natuurlijk vele belangen, in dit geval gaat het om de gezondheidsbelangen van de kinderen en hun ouders. Ik begrijp ook dat Nederland niet eindeloos alle vluchtelingen kan blijven opvangen, maar de mensen die hier zijn, moeten met zorg en respect behandeld worden. Gezinnen krijgen tijdens de procedure te maken met een juridische dan wel politieke realiteit. Soms wordt een land door de overheid als veilig beschouwd en dat is dan de reden om een gezin dat geen recht heeft op verblijf terug te sturen. De realiteit van het gezin is meestal een andere realiteit, ze zijn bedreigd, gemarteld of verkracht. Zij ervaren het land waaruit zij zijn gevlucht als een land dat wordt overheerst door machthebbers die zij niet meer kunnen vertrouwen. Ze kunnen voor hun gevoel niet terug, het leed wat daar geleden is, is te groot, ook de sociale druk in het land van herkomst is soms zo groot dat de eer in het geding is gekomen en dat maakt een nieuwe start niet meer mogelijk. Als behandelaar word ik in mijn spreekkamer geconfronteerd met ernstige traumata, dit gaat over ouders, maar ook over kinderen. Kinderen zijn met enige regelmaat

geparentificeerd, zij nemen de ouderrol over omdat ze zien dat de ouder daar niet of onvoldoende toe in staat is. Meestal leren de kinderen makkelijker de Nederlandse taal, vaak tolken zij voor de ouders om te “overleven”. Dat gaat ten koste van hun eigen ontwikkeling als kind en dat komt boven op de schade die reeds is ontstaan door de vlucht naar een veronderstelde veilige plek.

De IND “hoort” de mensen als zij asiel vragen, maar mensen op de vlucht zijn bang, vaak hebben zij in hun land van herkomst te maken gehad met een overheid die niet betrouwbaar is. Die angst nemen zij mee ook tijdens het “gehoor”. Daarbij komt dat er met enige regelmaat sprake is van psychiatrische problematiek en deze problemen beïnvloeden de manier waarop zij hun verhaal vertellen. Soms is er sprake van verwarring, dissociatie of andere psychiatrische problematiek. Mensen staan in de overlevingsstand en dat is wat de realiteit van veel vluchtelingen kenmerkt. Deze realiteit moet door psychiatrische deskundigen worden ingeschat.

“Soms wordt een land door de overheid als veilig beschouwd [...] De realiteit van het gezin is meestal een andere realiteit: ze zijn bedreigd, gemarteld of verkracht.”

Als we teruggaan naar de ervaringen van de kinderen in de gezinslocaties, en dan met name naar het plotseling verdwijnen van leeftijdsgenoten omdat die worden meegenomen door de politie, wat zouden specifiek daarvan de mogelijke gevolgen kunnen zijn voor het psychisch welzijn en de ontwikkeling van kinderen?

Als er plotseling belangrijke “peergroupleden” uit de omgeving van een kind verdwijnen, het gaat over vriendjes en vriendinnetjes, het gaat over een omgeving die relatief vertrouwd is geworden, dan is de impact daarvan meestal groot. Een verhuizing is voor een Nederlands kind die een vertrouwde omgeving moet achterlaten vaak al ingrijpend. Echter, als daar dreiging aan ten grondslag ligt, dan wordt het natuurlijk een ander verhaal. Als de ouders zelf ook dreiging en of mishandeling hebben meegemaakt en getraumatiseerd zijn, dan is het optreden van politie en gezaghebbers enorm beangstigend en bij voorbaat beladen. Kinderen voelen de angst van de ouders en anticiperen daarop. Zoals gezegd komen kinderen in een positie terecht waarin er een rolomkering plaatsvindt bijvoorbeeld omdat ze ogenschijnlijk beter overleven, omdat ze soms vaardiger zijn met de taal. Als kleine kinderen zich als kleine volwassenen moeten gedragen om zo hun steentje bij te dragen, dan gaat dat ten koste van wat kinderen nodig hebben: kind kunnen zijn, zich veilig voelen en zich te kunnen ontwikkelen. Een ernstig trauma op

zeer jonge leeftijd kan onomkeerbare gevolgen hebben. De kans is groot dat dit traumatiserend is.

Wat zouden dan de gevolgen op lange termijn kunnen zijn, zowel op het niveau van het kind, maar bijvoorbeeld ook op maatschappelijk niveau?

Dat zijn ingewikkelde vragen om te beantwoorden. De gehechtheid is voor kinderen en hun ontwikkeling uitermate belangrijk. Hechting gaat over voorspelbaarheid en veiligheid. Als ouders sensitief en responsief reageren op signalen van hun kinderen, dan slaan de kinderen een concept van veiligheid of onveiligheid op. Dat hechtingssysteem wordt steeds opnieuw getriggerd als er gevaar dreigt.

Als de ouders tegelijkertijd een bron van veiligheid en angst zijn, dan ontstaat er voor kinderen een onhoudbare situatie die grote nadelige gevolgen heeft voor hun ontwikkeling. Als kinderen veilig gehecht zijn, dan betekent dat dat er ook iets van veerkracht is ontstaan bij dat kind. Het kind leert dat het een beroep kan doen op de ouder als er gevaar is: de ouder kan dan troostend en steunend aanwezig zijn. Wanneer het kind getroost is, kan het weer zijn eigen koers gaan uitstippelen

Als die hechtingsrelatie vroeg is verstoord in termen van veiligheid of onveiligheid of 'gedesorganiseerdheid' – dat kan gelden voor vluchtelingen gezinnen, maar natuurlijk ook voor Nederlandse gezinnen – dan heeft dat consequenties voor de ontwikkeling van een kind. Dat kan je dan uitdrukken in termen van veilige of onveilige hechting en als er sprake is van een ernstiger trauma in relatie tot de hechtingsfiguren, dan spreek je van gedesorganiseerde gehechtheid. Dat is altijd een voorspeller voor problemen op latere leeftijd. Dus ook bij vluchtelingen kinderen hangt het er vanaf hoe de vroege hechting tussen ouder en kind zich heeft ontwikkeld. Naarmate die relatie veiliger is geworden en het kind veilig is gehecht, zou je kunnen zeggen dat ook iets van de veerkracht toeneemt. Maar ook later in het leven kunnen zich nieuwe trauma's voordoen en kan er toch nog een ontwrichting van die hechtingsrelatie plaatsvinden omdat de buitenwereld gewoon onveilig is en de ouder niet troostend sensitief en responsief aanwezig kan zijn. Op maatschappelijk niveau is, in het geval van ernstige traumata in relatie tot de ouders of verzorgers, de kans op het ontwikkelen van problemen of psychiatrische problematiek groot.

De overheid legt de verantwoordelijkheid bij de ouders neer: het zijn dan misschien wel lastige omstandigheden voor de kinderen, maar de verantwoordelijkheid ligt bij de ouders, want het enige dat ze hoeven te doen is terugkeren. En hoe eerder een gezin terugkeert, hoe minder de kinderen worden blootgesteld aan lastige ervaringen in de gezinslocaties. Ligt het volgens u zo simpel?

Nee, dat ligt niet zo simpel. Kijk, Armeense gezinnen krijgen bijvoorbeeld bijna nooit meer een status, omdat de Nederlandse overheid Armenië heeft aangemerkt als een veilig land. Maar in dat door de overheid bestempelde veilige land zijn ook zijn er ongeschreven cultuurbepaalde regels en wetten, waardoor deze kinderen en ouders het gevoel hebben dat ze daar nooit meer op een veilige manier kunnen aarden en wortelen. De ouders denken: “Dat kan niet, op basis van wat wij hebben meegemaakt, kunnen we nooit meer terugkeren en daar een veilig bestaan opbouwen.” Dat is het perspectief van de ouders en daar houdt de overheid natuurlijk geen rekening mee, want de overheid zegt dat dat in juridische zin een veilig land is: “kun je terug, dan moet je terug.” Maar wat daar is gebeurd en wat daar de gevolgen van zijn, de traumatische ervaringen binnen een subcultuur, maken het onmogelijk om terug te keren. Mensen kunnen door de bevolking worden veracht omdat ze niet in staat zijn geweest om zich te weren of te wreken voor wat hen is overkomen. Ouders zijn natuurlijk altijd verantwoordelijk voor hun kinderen, maar als de ouders zelf getraumatiseerd en angstig zijn, dan heeft dat natuurlijk ook heel veel gevolgen voor de sensitiviteit en de responsiviteit op de signalen van de kinderen.

“De kans is groot dat dit soort ervaringen traumatiserend zijn”

U noemde Armenië. Naar wat we begrijpen is de psychiatrische zorg in Armenië met name voor mensen met traumagerelateerde problematiek echt ver onder de maat. Heeft u een beeld van de situatie van de psychiatrische zorg in Armenië?

De wijze waarop zorg wordt verleend zal in de meeste gevallen anders zijn dan volgens onze Nederlandse normen: “Wij gaan niet over de gezondheidszorg in het land waar de mensen naartoe terug gestuurd worden” is het standpunt van de overheid. “Als daar één psychiater is, dan is daar psychiatrische zorg in dat land en het is niet aan ons om te beoordelen of die zorg bereikbaar is of niet.” Als de psychiatrische zorg heel ver weg en onbereikbaar is, dan is het niet de zorg van de overheid of die psychiatrische zorg ook bereikbaar is voor de gezinnen die dat nodig hebben.

Mensen zijn ook niet voor niets gevlucht uit een land. En ook al is de dreiging in een land niet meer zo groot als het moment waarop ze gevlucht zijn, dan is het beeld van dat land natuurlijk besmet door de trauma's die eerder hebben plaatsgevonden. En het is net alsof men zich niet in dat perspectief wil verplaatsen.

Waarom zou dat zijn, denkt u?

De politiek maakt beleid en draagt bij aan regelgeving. Dat is goed en in een democratie ook belangrijk. De politieke realiteit is echter een andere realiteit dan ik meemaak in mijn spreekkamer bij traumabehandeling.

Als het verkiezingstijd is ga ik in mijn vrije tijd de kraampjes van de verschillende politieke partijen langs en dan stel ik daar het vluchtelingenbeleid aan de orde. Wat me dan opvalt, is hoe weinig mensen weten van de vluchtelingenproblematiek en de trauma's die daarbinnen plaatsvinden. Het zou goed zijn als beleidsmakers eens een dag mee zouden lopen om te ervaren wat er zich op trauma gebied afspeelt in de behandelkamer en kennis nemen van wat mensen mee hebben gemaakt. Ze zullen dan iets van de machteloosheid gaan ervaren waar de vluchtelingen en asielzoekers en hun behandelaren mee geconfronteerd worden. Wellicht wordt het dan minder makkelijk om beleid te maken. Ik denk dat er distantie van de overheid nodig is om het beleid uit te voeren wat ze nu uitvoeren.

Vindt u dat het grondig anders moet, of niet?

Jazeker. Ik zou het mooi vinden als de overheid zich veel meer zou verdiepen of zou laten voorlichten over de aard van de traumata en over de gevolgen voor de ouders en de kinderen.

Als u er vanuit een persoonlijk perspectief, niet als psychotherapeut maar als vader, een mening zou moeten geven over de gezinslocaties en de ervaringen die de kinderen daar meemaken, wat zou u dan zeggen?

Het enige wat je kan doen als ouder, is je kind beschermen. Om je kind te kunnen beschermen, heb je zelf ook een gevoel van veiligheid of hoop op een betere toekomst nodig. Als dat ontbreekt, of als dat kapot is gegaan, dan is de nood natuurlijk heel groot. Ik zou er niet aan moeten denken, dat mijn kinderen – en ik heb inmiddels kleinkinderen – in een dergelijke situatie terecht zouden komen. Ik zou dat afschuwelijk vinden. Ik vind het ook afschuwelijk voor alle kinderen en gezinnen die dit meemaken.

VERHAAL VAN MOEDER A.

Ik ben A. Ik ben moeder van drie kinderen. Wij hebben vier jaar in een gezinslocatie gewoond. Wat wij allemaal hebben gevoeld in een gezinslocatie, kan ik niet in woorden uitleggen. Die gevoelens zijn alleen ons bekend. Mijn kinderen hebben zulke erge dingen meegemaakt dat geen ouder dat zou willen zien. Het ergste gevoel is dat je niks kan doen voor je kind. Soms ook niet iets heel kleins. Ik mocht als ouder niet eens zelf beslissen naar welke school mijn kind naartoe ging. Ik had graag gewild dat mijn kind naar een christelijke school zou gaan. Dat ze ook contact zou hebben met andere kinderen dan alleen binnen de gezinslocatie.

Door alles wat mijn kinderen hebben meegemaakt, en ook hun leeftijdsgenoten en vrienden van ze, wil mijn oudste dochter later heel graag rechten studeren en rechten van alle kinderen beschermen. Als iemand aan haar vraagt welk recht van haar is ontnomen, antwoordt ze “het recht dat elke kind heeft om zich veilig te voelen en met een veilig gevoel in slaap te vallen”. Toen ze dit zei moest ik huilen, omdat ik dit niet mijn dochter wilde horen zeggen.

Maar kinderen in een gezinslocatie kunnen niet rustig en zorgeloos in slaap vallen, omdat ze de hele nacht bidden en bang in bed liggen wachten of er 's ochtend politie komt of niet. Dit voorbeeld zegt veel over de gezinslocatie. Mensen vluchten om kinderen naar een veilige plek te brengen, maar er gebeurt het tegenovergestelde. Kinderen krijgen nog meer trauma's door te leven in een gezinslocatie en ik weet zeker dat deze indruk ze hun hele leven bij zal blijven. Dit is niet iets wat je snel vergeet. Wij zijn zoveel vrienden kwijt geraakt en we hebben zo vaak afscheid moeten nemen dat het woord “afscheid” zo pijnlijk klinkt. Ik wil dat niet één kind nog meemaakt, wat mijn kinderen hebben meegemaakt en hebben gezien.

VERHAAL VAN VADER H.

Omdat ik niet wil dat er discriminatie is, wil ik niet noemen waarvandaan ik ben gevlucht. Wel kan ik zeggen dat ik in 2009 met mijn twee dochters en mijn vrouw naar Nederland ben gekomen. Hiermee hoopte ik dat dit land veiligheid zou bieden voor mijn gezin, omdat degenen die ons hierheen brachten over “een veilig land” praatten.

Ik woon nu al zes jaar in Nederland en ik heb al die jaren in een gezinslocatie gewoond. Inmiddels bestaat ons gezin uit vijf personen. Onze jongste dochter is geboren in een gezinslocatie en dat was voor mij als ouder heel moeilijk. Met haar geboorte zagen wij een nieuw licht en hoopten wij op een nieuw leven waar alles beter zou zijn. Maar dat was niet zo.

Ten eerste wil ik zeggen dat er in een gezinslocatie ook veel aardige mensen zijn, ik heb het over sommige medewerkers van de COA bij wie je ziet dat ze goede mensen zijn en jou willen helpen. Maar door hun werk hebben ze geen recht om het te doen. Ze organiseren wel dingen en proberen om het zo goed mogelijk te maken voor de kinderen. In een gezinslocatie kan je een kind dat niet geven, omdat een gezinslocatie een aparte stad, een apart wereld, lijkt in Nederland.

Psychologen werken met de vluchtelingen in gezinslocaties en proberen mensen door de moeilijke tijden heen te helpen. Dat is moeilijk, omdat er weke- lijks wel twee keer uitzettingen zijn, waardoor het werk van een arts of een psycholoog geen resultaten heeft.

In gezinslocatie bestaat ons leven [van ouders] uit stempelen [dagelijkse registratieplicht]. Wij stempelen alleen om het feit dat ze ons dreigden de eerste keer een waarschuwing te geven, tweede keer een boete en de derde keer uit de gezinslocatie te verwijderen. Over het stempelen kan ik jullie wel vertellen, maar dit is eerder iets om te zien. Het lijkt net een gevangenis.

Hoeveel ik ook over een gezinslocatie zou vertellen, je zou het beter begrijpen als je het een keer zag dan als je er duizend keer over zou lezen. Daarmee bedoel ik... om 6 uur wakker worden, kijken of er politie is, politie binnen zien dringen, kinderen horen huilen en nog meer verschrikkelijke beelden die jullie gelukkig nooit hebben gezien.

Ik werd elke ochtend wakker om 6 uur om te zien of er politie was, maar ik merkte dat ik niet de enige was. Ik zag dat ook mijn buurman het deed en mensen van het andere gebouw en iedereen... Ik probeerde rustig te doen zodat mijn kinderen niet wakker werden, maar toen zag ik dat mijn hele gezin wakker was. Ook is het gebeurd dat ik mijn kinderen weg heb gestuurd van huis, omdat

omdat ik dacht dat toen de politie voor ons kwam. Uiteindelijk bleek dat niet voor ons te zijn maar voor iemand anders, maar alsnog maakt het heel erg indruk op iedereen in de gezinslocatie. Hoewel dit elke dag kan gebeuren in een gezinslocatie.

Er is veel te praten over de kinderen, over de belevenissen van ouders, de vragen die moeilijk zijn te beantwoorden. Maar nu wil ik praten over het kinderpardon. Ik vind dit een foute regeling. Ik wil mij richten aan allen die in Nederland wonen.

Als een ouder iets fout doet, moet het kind dan ook gestraft worden? Horen de kinderen in een gevangenis? Waarom zeg ik dit? Zelfs in mijn land waar de regels zo slecht zijn, worden er geen kinderen gestraft voor hetgeen wat de ouders hebben gedaan. Dit zeg ik omdat er regels zijn die niet werken. Ik heb het over het kinderpardon. 98% van de aanvragen van het kinderpardon wordt afgewezen. Kinderen die vijf jaar in Nederland wonen mogen een aanvraag indienen voor het kinderpardon, maar ze worden afgewezen omdat de ouders niet hebben meegewerkt met Dienst Terugkeer en Vertrek. En dit bepaalt de DT&V zelf. Maar mensen wonen meer dan vier jaar in gezinslocatie, ze krijgen afspraken met de DT&V één keer per maand, soms één keer per twee maanden. Ze stempelen, gaan naar alle afspraken, doen alles wat ze gezegd wordt. Na dit maakt de DT&V zijn mening, die ze sturen naar IND en zeggen ze dat mensen niet hebben meegewerkt.

Maar kinderen hebben nooit afspraken gehad met de DT&V. Terwijl de regeling voor kinderen is bedoeld worden ze op grond hiervan afgewezen. Als ik het niet mis heb, zegt het woord “kind” dat kinderpardonregeling voor kinderen is gemaakt. Om kinderen een toekomst te bieden.

Alles wat ik hierboven noem: met DT&V praten, dit en dat. Mensen blijven in een gezinslocatie wonen, omdat ze daar redenen voor hebben en dit vind ik op zich al meewerken.

De ouders kunnen geen antwoorden geven op de vragen van hun kinderen. Bijvoorbeeld op de vraag waarom sommigen wel een verblijfsvergunning krijgen en de anderen niet. Waarom het leven van een kind in gezinslocatie zoveel moeilijker is dan die van hun klasgenoten. Waarom niemand ze wil aannemen voor een bijbaantje en waarom de werkgevers bang zijn om ze werk aan te bieden. Kunnen jullie op die vragen wel antwoord geven?

Ik bedoel de vragen van de kinderen in gezinslocatie, maar ook als bij jouw eigen kinderen vragen opkomen waarom een leven in gezinslocatie anders is dan die van hun? Kan je het je kind dan rustig zitten uitleggen wat jouw land kinderen van hun leeftijd aandoet en er zelf niks voor doen om dit te stoppen?

Een ding weet ik zeker. De toekomst van die kinderen hangt af van de bewoners in Nederland. Als een deel van de Nederlanders zich aansluit bij organisaties als Defence for Children, als een deel van de Nederlanders begrijpt dat allemaal niet eerlijk is en wij met meerderheid kunnen laten zien dat de regels fout zijn, dan zou de Tweede Kamer misschien wel de Kinderpardonregeling herzien en misschien ook wel de rare punten eruit halen.

Aan het eind wil ik het afsluiten met het vertellen over de afgelopen maanden in Nederland. Ik zou willen dat elke Nederlander, elke christen of iedereen met een ander geloof net zo lief, zorgzaam en aardig zou zijn als die ene vrouw die met ons meeleefde. Nadat wij haar hadden ontmoet, begrepen wij dat Nederland niet alleen uit COA, IND en DT&V bestond. Omdat een gezinslocatie zo'n plek is dat sociale contacten verbiedt met de "echte wereld", begrepen wij nu pas dat er toch lieve mensen bestaan en ik zou willen dat er meer van dat soort mensen waren. Ik noem geen namen, voor iedereen die probeert iets te doen voor voornamelijk kinderen, zijn wij heel erg dankbaar. En omdat ik daarnet COA, IND DT&V noemde, wil ik niet mensen beledigen die daar werken omdat ik denk dat er veel zullen zijn die hun werk niet met alle liefde doen, maar omdat het gewoon hun werk is. Hoewel het mooier zou zijn om te kijken naar de wereld om zich heen en op een dag besluiten dat de kinderen dit niet meer aan te zullen doen.

Ik ben 5 en ik ben 9 jaar oud. hi

Ik woon 6,5 jaar in Nederland.

Ik kom uit Armenië

Ik ben uit Armenië gevlucht. armenië is niet veilig, omdat het oorlog is daar.

Ik wil écht niet terug naar Armenië, want er is oorlog, ik heb in Nederland heel veel vrienden en vriendinnen, ik kan niet Armeens schrijven en ook niet lezen. Zelfs niet praten, wel een beetje !!!

Als ik nu in Armenië was zat ik in groep 3 terug
ik nu in groep 6 zit !!

Daarom wil ik niet naar mij eigen land.

In armenië is er nog oorlog er zijn zelfs 2 kinderen doodgeschoten toen ze naar huis gingen uit school.

Stel dat, dat bij mij gebeurt !!!

Ik hoop dat ik hier mag blijven wonen !!!

Ik hoop dat jullie mij kunnen helpen !!!

groetjes

IK WIL in
Nederland
Blijven !!!!!

INTERVIEW: NOELLE AARTS (HOOGLERAAR STRATEGISCHE COMMUNICATIE)

Prof. dr. Noelle Aarts spreekt over de communicatie van en naar de overheid als het gaat om de situatie in de gezinslocaties en het terugkeerbeleid. Zij is Logeion-hoogleraar Strategische Communicatie aan de Universiteit van Amsterdam en aan de Universiteit van Wageningen. In 2015 werd ze door de studenten van de Universiteit van Wageningen uitgeroepen tot Docent van het Jaar.

Op kritiek van mensenrechtenorganisaties over de gezinslocaties of het Kinderpardon, wordt door de overheid niet of nauwelijks gereageerd. Als het gaat om de gezinsgevangenis Kamp Zeist, benadrukt de overheid dat het gaat om een kindvriendelijke voorziening.

Beleidsveranderingen na kritiek blijken zowel in het geval van het Kinderpardon als in het in detentie plaatsen van kinderen slechts marginale verbeteringen op te leveren. Toch is er in de publieke opinie nauwelijks reuring over het Kinderpardon, de gezinslocaties of de gezinsgevangenis. Hoe komt het dat de argumenten van de overheid kennelijk geloofwaardig overkomen in de publieke opinie?

Ik denk niet dat het overheidsframe per se geloofwaardig overkomt. Dat hangt in de eerste plaats af van de ontvanger. Daarbij spelen heel veel zaken een rol. Om te beginnen zijn veel mensen onverschillig. Ze verdiepen zich niet in de kwestie en vinden er ook niks van. Ze gaan er van uit dat we in Nederland fatsoenlijk omgaan met mensen. Daarnaast is er een groep die het eens is met het overheidsframe, om redenen die door Geert Wilders, maar zeker ook door andere politici voortdurend worden herhaald (ons land is vol, de Islam is een bekrompen godsdienst, gevaar van terrorisme, enzovoort). Tot slot is er een grote groep mensen die het helemaal niet eens is met het overheidsframe en vindt dat sprake is van groot onrecht.

Precies, dat is het beeld: dat we er vanuit kunnen gaan dat we in Nederland fatsoenlijk omgaan met mensen. Toch klopt dat niet met wat er in de gezinslocaties

gebeurt. Wat is belangrijk als we dat beeld bij willen kunnen stellen?

Het probleem is dat de groep mensen die vindt dat er sprake is van onrecht zich niet gemakkelijk laat horen. Ze zijn kennelijk niet goed georganiseerd en wellicht te bescheiden als het gaat om het benaderen van de media.

Het beeld dat in de media naar voren komt, gaat vaak alleen over de regels en de procedures. Het is belangrijk om de menselijke zaak naar voren te brengen en daarbij ook op zoek te gaan naar manieren om achtergrond- informatie te laten zien. Er zijn ook journalisten die zich niet laten leiden door de waan van de dag, maar onderzoek doen. Die zou je actief kunnen benaderen. Daarnaast kunnen social media ook een grote rol spelen in het delen van achtergrondinformatie.

De overheid schept een bepaald beeld bij het asielbeleid, de gezinslocaties en de uitzettingen. Wat is het belang van de overheid bij het door hun gehanteerde frame en wat zijn hier de gevolgen van?

De overheid voelt de druk om zo weinig mogelijk mensen toe te laten en mensen die niet binnen de gestelde kaders passen uit te zetten. Daarbij wil de overheid natuurlijk de indruk wekken dat uitzetting van gezinnen op humane en rechtvaardige wijze gebeurt. Framing, het strategisch gebruik van taal, is hierbij een belangrijk en effectief instrument.

Het gevolg is dat mensen die ook willen dat we terughoudend zijn in ons asielbeleid en mensen die het weinig kan schelen het beleid van de overheid in deze moeiteloos accepteren.

Wat zouden de mogelijke gevolgen van dit overheidsframe kunnen zijn voor het sociale klimaat in Nederland?

Eigenlijk is er in het ‘sociale klimaat’ geen eenheid meer, omdat de discussie zo gepolariseerd is. De mensen die compassie hebben met vluchtelingen praten vooral met elkaar en de mensen die bezwaren hebben tegen azc’s praten ook alleen maar onderling. De verschillende groepen staan met de rug tegen elkaar of zijn bezig om elkaar te bevechten. Op zich is dat van alle tijden, maar er schuilt nu wel een gevaar in: de groepen drijven steeds verder uit elkaar, er is een totaal gebrek aan wederzijdse acceptatie en dat leidt tot hoge politieke spanningen in heel Europa. De overheid heeft daarin met haar acties en reacties ook wel, misschien onbedoeld, een rol in gespeeld, waardoor de tegenstanders van vluchtelingen en azc’s meer kansen kregen om hun standpunt uit te dragen en elkaar te versterken. In het begin gingen de protesten tegen de azc’s met name over de hoeveelheid vluchtelingen

die er zouden worden opgevangen. Maar die protesten werden door de lokale en landelijke autoriteiten genegeerd. Daardoor verschoof het accent van een kleinere opvang naar helemaal geen opvang.

Wat nu belangrijk is, is dat we inzien dat er geen andere keus is dan om met elkaar te accepteren dat er altijd iets van waarheid ligt in datgene wat de ander zegt. Nu proberen tegenstanders eigenlijk alleen om elkaar te overtuigen. Daardoor voelen beide partijen zich monddood gemaakt en is verdere verwijdering het enige effect.

“Het beeld dat in de media naar voren komt, gaat vaak alleen over de regels en de procedures. Het is belangrijk om de menselijke zaak naar voren te brengen”

Als antwoord op de vraag wie er verantwoordelijk is voor het reilen en zeilen in de gezinslocaties, het arresteren, opsluiten en uitzetten van kinderen en jongeren, wordt de hete aardappel voortdurend doorgegeven: COA verwijst naar de overheid, de burgemeesters verwijzen naar ‘Den Haag’, de marechaussee verwijst naar opdrachtgevende autoriteiten. De staatssecretaris (en zijn voorgangers) legt de verantwoordelijkheid weer neer bij andere EU-landen of, vaker nog, bij de ouders in de gezinslocaties zelf: ze hoeven alleen maar mee te werken aan terugkeer en zij zijn als enige verantwoordelijk voor het welzijn van hun kinderen. De ouders wijzen op hun beurt weer naar oorzaken die ze zelf niet in de hand hebben, zoals onveiligheid in eigen land, stateloosheid of de eigen overheid die geen gedwongen terugkeer wil faciliteren.

Hierdoor ontstaat er een verantwoordelijksvacuüm, terwijl er tegelijkertijd aanzienlijke schade wordt toegebracht aan de betrokken kinderen en hun ouders. Dit verantwoordelijksvacuüm belemmert beleidsveranderingen en daarmee ook verbeteringen. Wie zijn er verantwoordelijk en hoe kan dit verantwoordelijksvacuüm doorbroken worden?

We zien inderdaad dat doorlopend geschoven wordt met verantwoordelijkheden. Ouders die tegenwerken zijn er de schuld van dat kinderen langer in deze sobere opvang moeten verblijven. Verantwoordelijkheden worden doorgeschoven naar hogere politieke niveaus. We zien dit vaak gebeuren wanneer sprake is van complexe problemen waarvoor geen alom geaccepteerde oplossingen bestaan. Zo ontstaat inderdaad een verantwoordelijkheidsvacuüm, dikwijls geholpen door wat wij functionele onwetendheid noemen.

Bij wie ziet u die functionele onwetendheid vooral?

Eigenlijk bij alle betrokkenen. Mensen willen graag denken dat het allemaal wel goed zal zijn en willen liever geen confrontatie met een ander beeld. ‘Framen’ – het selecteren van informatie die ons beeld bevestigt – is iets dat iedereen doet. Hoe meer we weten, hoe meer verantwoordelijkheden we moeten dragen. Immers, wie veel weet, moet veel wikken.

Daar komt bij dat we in de media overspoeld worden met ellende. De logische reactie daarop is dat we, uit zelfbehoud, bepaalde informatie buiten zullen willen houden. Als we informatie binnen laten, dan komt een bepaald onderwerp dichterbij ons te staan. Hoe dichterbij we iets of iemand plaatsen, hoe meer verantwoordelijkheid en betrokkenheid we daarvoor voelen. Daar hebben mensen niet altijd zin in en ook niet altijd de mogelijkheid toe.

Elke betrokken partij zal zijn verantwoordelijkheid moeten nemen. Het zou heel goed zijn om een dialoog te initiëren tussen de betrokken partijen met als doel te komen tot structurele verbetering van de situatie. De realiteit zal zijn dat de overheid een dergelijke dialoog niet zal initiëren. Op de een of andere manier zal druk moeten worden gezet, gebruik makend van nieuwe contexten en een juiste timing. Daartoe zouden de mensenrechtengroepen zich moeten organiseren rondom deze kwestie en flink gebruik moeten maken van social media om de tot dusver zwijgende groep van potentieel solidairen mee te krijgen.

Hoewel de buitenlandse pers steeds vaker refereert naar ‘migranten’, ‘vluchtelingen’ of ‘ongedocumenteerden’ (undocumented, sans-papiers), houdt de Nederlandse pers vast aan termen als ‘illegalen’ of ‘uitgeprocedeerden’, terwijl beide termen juridisch incorrect zijn.

De overheid zelf hanteert in beleidsstukken de term ‘vreemdelingen’ en de Dienst Terugkeer en Vertrek gebruikt zelfs het woord ‘verwijderbaar’. Wat zijn de gevolgen van de gebruikte terminologie en wat zouden uw aanbevelingen aangaande terminologie zijn?

Deze terminologie geeft richting aan bepaalde denkwijzen en is daarmee in hoge mate manipulatief. We zien dit doorlopend gebeuren in de media. Manipulatief taalgebruik (framing dus) is niet uit te roeien. We framen allemaal de hele dag door, we gebruiken taal doorlopend selectief om bepaalde doelen te bereiken, zelfs als we ons daar niet van bewust zijn. Framing is in heel veel gevallen erg effectief!

Ik denk dat iedereen (dus niet alleen de media) zich veel beter bewust moet zijn van de strategische werking van taal. Taal is nooit neutraal! Ook niet in onze zogenaamd onbeduidende dagelijkse gesprekken. Het maakt uit hoe we over de

dingen praten, of je zegt ‘vreemdelingen overspoelen ons land’ of ‘vluchtelingen zoeken een veilig heenkomen’. In onze gesprekken ontstaan meningen die al gauw collectieve meningen en zelfs onwrikbare waarheden worden, omdat we er toe neigen vooral te praten met mensen met wie we het eens zijn. Zo ontstaan wat wij noemen ‘dominante discoursen’ die uiteindelijk resulteren in beleid en concrete praktijken. Een voorbeeld: als we allemaal roepen dat Europa vol is, dat de vluchtelingenstromen terroristen ons land binnen brengen, enzovoort, dan resulteert dat in beleid (grenzen dicht) en praktijken (nare hekken om landen heen). We moeten daarom veel meer verantwoordelijkheid nemen voor wat we zeggen en hoe we dat zeggen en wat mij betreft elkaar daar ook op aanspreken.

“Het is minstens van net zoveel belang dat we ons realiseren dat problemen tijd kosten en dat we ons moeten kunnen verbeugen in de kleine stappen die we in dat proces zetten.”

Het spanningsveld tussen overheidsbelangen enerzijds en de belangen en rechten van vluchtelingen en hun kinderen anderzijds, komt niet uit de lucht vallen. Het zal ook niet morgen zijn dat er een oplossing op tafel ligt. Hoe kunnen de verschillende betrokkenen (overheid, kinderen en hun ouders zelf, organisaties) met totaal verschillende frames dichter bij elkaar komen?

We moeten er vooral voor zorgen dat we in gesprek raken of blijven met andersdenkenden. We zullen er met z’n allen uit moeten komen. Die gesprekken zouden moeten worden gefaciliteerd door ervaren gespreksleiders die weten hoe je een discussie ombuigt in de richting van een constructieve dialoog. Het is een illusie om te verwachten dat in een gesprek de betrokkenen vanzelf boven zichzelf uit zullen stijgen: daar heb je kundige en professionele facilitators voor nodig. Onze dialoogvaardigheden zijn erg mager tegenwoordig – het ontbreekt ons aan scholing. In een constructieve dialoog is ruimte voor verschil, voor meerdere waarheden.

In het Westen zien we de wereld een beetje zwart-wit: iets is goed of slecht. De Oosterse filosofie is daar genuanceerder in, zoals we ook kunnen zien aan de symboliek van Yin en Yang: iets positiefs heeft altijd iets negatiefs in zich en andersom ook. In allebei zit een beetje van het andere. Dat zou een uitdaging voor ons kunnen zijn, om te beseffen dat er niet één werkelijkheid of waarheid is, maar een oneindig aantal.

In een dialoog gaan we op zoek naar onderliggende motivaties, onzekerheden, angsten om van daaruit te komen tot nieuwe denkrichtingen waarin alle betrokkenen zich kunnen vinden. Dialoogvaardigheden zijn van groot belang in deze tijd waarin we leven in een pluralistische samenleving van allemaal andersdenkenden. Het is minstens van net zoveel belang dat we ons realiseren dat problemen tijd kosten en dat we ons moeten kunnen verheugen in de kleine stappen die we in dat proces zetten.

VERHAAL VAN M., 15 JAAR

We werden heel erg vroeg opgehaald van het opvangcentrum in Katwijk. Het was zeven uur in de ochtend. Toen ze [de politie] binnen kwamen, zeiden ze dat ze toestemming hadden om ons mee te nemen, toen schrokken we heel erg. Ze zeiden ook nog dat we maar tien minuten hadden om nodige spullen te pakken, toen viel mijn moeder in de stress. Opeens hoorde ik dat mijn vader in de wc zijn hand had gesneden. Ik begon te schreeuwen, mijn moeder ging heel erg hard huilen en mijn zusje begon heel erg hard te schreeuwen. Na een tijdje kwam de ambulance, toen gingen ze zijn hand in verband doen. Daarna werden we meegenomen door de politie naar het politiebureau.

Toen we uit het gebouw werden gebracht, stonden al mijn vriendinnen voor het gebouw. Ik zag ze allemaal huilen en zo en ik mocht niet eens normaal afscheid nemen van ze.

In het politiebureau zijn we van half acht tot drie uur gebleven. Daarna zijn we naar Zeist gebracht. Daar werden we naar een kamer gebracht en werden al onze spullen gecontroleerd. Daarna werden we naar een andere kamer gebracht, daar hebben ze al onze spullen afgepakt en toen zijn we naar een huisje gebracht waar we vijf dagen zijn gebleven. Maar mijn vader was niet bij ons, hij was op een andere plek bij de politie, daar hadden ze hem de hele tijd in de controle.

Na vijf dagen zeiden ze dat we die nacht om drie uur zouden worden opgehaald om naar het vliegveld te gaan. Om half vier kwamen ze en we moesten mee. We werden met een auto ergens heen gebracht en van daar zijn we met een andere auto naar het vliegveld gebracht. Op het vliegveld werden we naar een kamer gebracht, daar gingen ze ons controleren en we moesten daarna wachten. Na een tijdje kwamen twaalf politieagenten, twee mensen van de DT&V en een dokter, die gingen allemaal met ons mee. Toen ze er allemaal er waren, werden we met een auto allemaal naar het vliegveld gebracht.

We gingen naar Frankrijk, daar hebben we vier uur gewacht totdat het vliegtuig naar Armenië kwam. Daarna hebben we negen uur gevlogen naar Armenië. Op het vliegveld in Armenië waren er mensen van het gekkenhuis, ze wilden mijn vader meenemen. Hij wilde niet, maar hij ging mee.

Na een tijdje is hij daar [het gekkenhuis] uit gegaan, daarna zaten ze weer achter hem aan. Nu weten we niet waar hij is. Mijn moeder, mijn kleine zusje en ik wonen in een appartement in Armenië. Dat was mijn verhaal .

M., nu 15 jaar. Werd in december 2014 gedeporteerd naar Armenië.

VERHAAL VAN A., 16 JAAR

Ik woon sinds 2009 in Nederland. Azc Katwijk was ons tweede azc en ik heb daar ongeveer een jaar gewoond. Ik vond het echt een top azc en ik heb daar met liefde gewoond, tot die ene ochtend toen er aan onze deur geklopt werd door de politie. Ze hadden een bevel gekregen om ons mee te nemen en terug te sturen naar ons land van herkomst, namelijk Armenië. Ik vond het echt verschrikkelijk omdat mijn vader en broer toen niet thuis waren. Ze [de politie] zeiden toen tegen ons dat ze mij en mijn moeder niet alleen konden meenemen, dus ze gingen weer weg. Na ongeveer tien minuten kwamen ze weer terug en zeiden ze dat ze mij en mijn moeder toch wel gewoon mee moesten nemen. Ik geloofde toen niet wat ik hoorde, ze konden een gezin toch niet zomaar scheiden?

Ze hebben mij en mijn moeder daarna meegenomen naar de gevangenis van Rotterdam [detentiecentrum]. Ik wist niet wat mij overkwam. Ik was toch helemaal geen crimineel? Wat had ik daar te zoeken?

Na twee dagen hadden ze mijn broer en mijn vader nog steeds niet gevonden en we hadden geen contact met ze omdat ze onze mobieltjes hadden afgepakt. Ze besloten daar om ons mee te nemen naar Ter Apel. Daar moesten we wachten op de rest van de familie. Ik weet nog dat ik daar niks anders deed dan alleen huilen. Ik wilde niet terug naar Armenië omdat ik hier al gewend was. Mijn leven was is één klap een nachtmerrie geworden. Na vier dagen hebben mijn moeder en ik Ter Apel zelf verlaten en onderdak gezocht bij een aardige mevrouw in --. De rest van de familie was inmiddels al terug.

Ik vind het echt verschrikkelijk dat het allemaal zo is gegaan. Ik woon nu bijna zeven jaar in Nederland en ik heb nog steeds geen verblijfsvergunning. Ik zit nu in 3 HAVO en ik wil later na mijn eindexamen een leuke opleiding volgen. Maar dat kan niet als ik dan nog steeds geen status heb. Ik heb soms nachtmerries over de gevangenis van Rotterdam en de ochtend wanneer het allemaal gebeurde. Ik droom ervan om op een dag een normale tiener te kunnen zijn zonder zorgen.

Bedankt voor het lezen.

INTERVIEW: MARTINE GOEMAN (JURISTE)

Martine Goeman is jurist en programmamanager Kinderrechten & Migratie bij Defence for Children.

Van de kinderen die in de gezinslocaties wonen en een aanvraag doen voor het Kinderpardon, wordt het merendeel afgewezen op grond van het criterium 'onvoldoende meewerken aan terugkeer'. Vanuit uw expertise, wat zijn volgens u voor de kinderen en jongeren de gevolgen hiervan?

De gevolgen voor de kinderen zijn dramatisch. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat kinderen na vijf jaar niet meer schadeloos uitgezet kunnen worden. Dat is ook één van de achterliggende gedachten geweest voor de totstandkoming van het Kinderpardon. De rechten van het kind worden bij de uitvoering van de definitieve kinderpardonregeling volledig uit het oog verloren. Het meewerk- criterium is niet duidelijk en niet transparant. Meer dan 90% van de aanvragen wordt afgewezen. Iedere dag bellen kinderen onze Kinderrechtenhelpdesk. Wij proberen individuele zaken juridisch te ondersteunen. Maar de politiek is aan zet. We zijn drie jaar verder na de inwerkingtreding van het Kinderpardon. Ieder jaar komen er honderden kinderen bij die geen vergunning krijgen. Daar moet een einde aan komen.

En wat zijn volgens u de gevolgen van het leven met de dreiging van arrestatie door de vreemdelingenpolitie op de gezinslocaties?

Recent ben ik nog op een gezinslocatie geweest om met de kinderen en de ouders te spreken. Het is vreselijk om te horen hoe de angst daar het leven van de gezinnen bepaalt. Er worden wekkers gezet om te kijken voor wie de politie komt. Ouders willen hun eigen kinderen wakker kunnen maken wanneer zij uitgezet dreigen te

Onbegrijpelijk dat het oppakken met zo'n grote overmacht gebeurt. Waarom kan dat niet door een paar maatschappelijk werkers op een normaal tijdstip?

Een gezin dat wordt meegenomen door de vreemdelingenpolitie wordt daarna opgesloten in de gesloten gezinsvoorziening Kamp Zeist. Wat betekent dat voor de kinderen en hun ouders?

Wij zijn met de 'Coalitie Geen Kind in de Cel' tegen het opsluiten van kinderen om migratierechtelijke redenen. De schadelijke gevolgen van de detentie zijn bekend. In Zeist zitten kinderen niet meer in een cel, maar vrijheidsberoving is eigenlijk nooit 'kindvriendelijk'.

Soms besluiten gezinnen om te vertrekken uit de gezinslocaties, uit angst dat ze door de politie worden meegenomen. Hoe zit het daarmee?

De verdwijningen zijn zeker ook zorgelijk. Sommige kinderen gaan dan ook niet meer naar school. Ze durven vaak ook niet meer in beeld te komen omdat ze dan opgepakt kunnen worden.

“De rechten van het kind worden bij de uitvoering van de definitieve Kinderpardon-regeling volledig uit het oog verloren.”

Er is een spanningsveld tussen de rechten en belangen van de kinderen/jongeren in de gezinslocaties enerzijds en overheidsbelangen anderzijds. Wat is volgens u de oorzaak van dit spanningsveld?

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind is er niet alleen voor de kinderen uit de gezinslocaties maar ook voor de overheid. Wanneer meer vanuit de rechten en belangen van kinderen wordt gedacht en het beleid daar op wordt ingericht, worden oplossingen gevonden.

Vanuit uw vakgebied en expertise, wat zouden uw aanbevelingen zijn aan de beleidsmakers en beleidsuitvoerders?

Zet de kinderrechtenbril op bij al het werk voor en met kinderen. Je hoeft geen kinderrechten gestudeerd te hebben om aan te voelen wanneer er sprake is van een kinderrechtenschending. We moeten er allemaal hard aan werken dat alle verblijfsaanvraag rechten voor alle kinderen gelden in Nederland. Zo staat het

ook in artikel 2 van het Kinderrechtenverdrag (non-discriminatieartikel). Wanneer kinderen een verblijfsaanvraag hebben gedaan, moeten ze na vijf jaar verblijfszekerheid hebben en kinderen mogen niet in detentie worden gezet op grond van hun verblijfsstatus.

En wat zouden uw aanbevelingen zijn aan de kinderen/jongeren en hun ouders zelf?

Ik vind het vaak al heel knap hoe sterk de kinderen en ouders zijn. Het is goed wanneer de kinderen en ouders weten wat hun rechten zijn en dat ze hiervoor opkomen. Laat dus je stem horen wanneer je dat aankunt.

Wilt u een specifieke oproep doen?

Defence for Children heeft een meldpunt opgericht. Kinderen die langer dan vijf jaar in Nederland zijn nadat zij een vergunning hebben aangevraagd, kunnen zich bij ons melden. Het aanmeldformulier is te vinden op www.defenceforchildren.nl/p/430/4688/meldpunt-gewortelde-kinderen.

Wij zullen de komende tijd met de kinderen van ons laten horen.

INTERVIEW MET N., 15 JAAR, Z., 16 JAAR EN G., 14 JAAR

Aan N (15 jaar), Z (16 jaar) en G (14 jaar) stelden we vier vragen:

Zou je wat willen vertellen over het leven in een gezinslocatie?

In een gezinslocatie is het heel onzeker en elke dag maar afwachten wat er gaat gebeuren. Je weet niet zeker of je hier mag blijven of hoelang je hier nog zit. Je moet je ook elke dag melden. Vroeger werden zowat elke dag gezinnen opgehaald, nu gebeurt het wel iets minder. Er zijn ook vriendinnen van mij opgepakt en veel vrienden waarvan ik niet weet waar ze zijn. Het kan heel leuk zijn om verschillende mensen en culturen te leren kennen, maar ik kan ook heel verdrietig en vaak ook boos worden als ik zie op welke manier mensen worden meegenomen. (N.)

In een gezinslocatie is het allesbehalve leuk. Veel mensen zien ons anders, ze denken vaak dat we criminelen zijn, dieven. Eigenlijk zijn wij gewoon mensen die naar vrijheid en een veilige plek zoeken. We wonen hier met veel verschillende mensen en iedereen is uitgeprocedeerd en voor iedereen dreigt het gevaar uitgezet te worden. Wij hebben minder rechten dan alle andere kinderen van mijn leeftijd. En zo worden we ook gezien: anders. (Z.)

Het is niet leuk om in een gezinslocatie te wonen. Iedereen is heel gestresst en vaak wordt dit onbewust afgereageerd op personen die dicht bij jou zijn. Je ziet steeds de spanning tussen mensen. Er worden heel veel mensen teruggestuurd en vaak gaan mensen ook vluchten omdat ze bang zijn om gearresteerd te worden. (G.)

Wat zijn de leuke dingen in een gezinslocatie?

Het is leuk om nieuwe mensen te leren kennen. Je maakt nieuwe vrienden en je bent steeds aan het bewegen. (N.) Het is wel heel gezellig. (Z.)

Zijn er ook dingen die niet zo leuk zijn en wat vind je daar dan van?

Ik vind het niet leuk dat mensen worden meegenomen door de politie. Dat er zoveel vriendinnen verdwijnen. En überhaupt als je met iemand goed bevriend bent en opeens is diegene er niet meer, dan doet het echt pijn. (N.)

De deportaties zijn niet leuk. Je voelt je onveilig, en je hebt bijvoorbeeld ook geen privacy. (Z.)

Ik vind het leuk als er soms activiteiten worden georganiseerd. Maar tegelijk is het ook verschrikkelijk om al die mensen te zien die mee worden genomen. Ik heb heel vaak meegemaakt dat mijn vriendinnen werden meegenomen. (G.)

Wat vind je dat er anders moet?

Ik vind dat de politie niet zo onverwacht moet komen. Dat kinderen meer vrijheid krijgen en niet in angst moeten leven. Ik zie elke keer als er politie komt kleine kinderen schreeuwen en met elkaar praten “Kijk! Politie is er. Wie gaan ze vandaag ophalen?” (N.)

Soms duurt een procedure lang en soms ook iets korter, maar ik vind dat ze ons op een plek moeten laten zitten. Laat ons gewoon op één plek blijven. Gezinnen worden heel vaak overgeplaatst van het ene naar het andere azc en dit heeft grote gevolgen voor de kinderen. Ze raken steeds hun vrienden kwijt, moeten naar andere scholen en worden vaak ook getraumatiseerd. (Z.)

Ik vind dat de politie niet op deze manier zijn werk moeten doen. Dat ze dit ook zonder geweld kunnen doen en mensen tenminste de tijd geven om hun spullen te pakken. (G.)

Dankjulliewel, N, Z. en G.!

VERHAAL VAN A(R)., 16 JAAR

Ik ben A, ik ben 16 jaar oud en ik woon al bijna zes jaar in Nederland. Nu verblijf ik in een gezinslocatie met mijn ouders, zusje en broertje. In die zes jaar heb als een kind behoorlijk veel meegemaakt. Ik ben ongeveer acht keer verhuisd en het ergste vond ik in Zeist. Een jaar geleden werden ik en mijn gezin gearresteerd en naar een gevangenis gebracht in Zeist.

Ik snap wel dat ze [IND en DT&V] Zeist kindvriendelijk willen gaan maken, maar waarvoor? Wat hebben de onschuldige kinderen en hopeloze ouders gedaan? Waarvoor moeten al die onschuldige mensen in bewaring worden gesteld om daarna teruggestuurd te worden naar het land van herkomst? Er zijn zoveel vragen die ik mezelf stel en uiteindelijk niet kan beantwoorden...

Voor mij was het verschrikkelijk om in Zeist twee weken te verblijven. Het is een dichte ruimte waar je niet uit kan en dat is in mijn ogen gevangenis! Ik heb de ergste dagen in mijn leven gehad in die plek, als je als kind steeds denkt dat je terug zal gaan en mogelijk vermoord zal worden en niet meer je ouders zal zien, kon ik niks meer doen dan huilen, zelfs nu ben ik huilend aan het typen. Ze hadden daar ook activiteiten van stichting de Vrolijkheid voor kinderen, daar was een vrouw die de enige was die me echt begreep, na vier dagen kwam ze niet meer naar het werk omdat ze me niet meer zo kon zien met rode ogen en hopeloze blik.

Op dat moment wilde ik gewoon niet meer leven, de enige wat ik toen deed was mijn gevoelens uiten met een schilderij dat daar nu hangt met een huilend meisje... De kleuren die ik toen had gekozen waren rood en zwart, dat waren de enige kleuren die mijn gevoelens zouden kunnen laten zien.

De mensen daar probeerden lief te doen, maar in hun blik zag ik altijd dat ze van ons af wilden. We moesten ons geld, mobiele toestellen en deel van de kleding inleveren. Mijn vader kwam niet uit de kamer, mijn moeder was zo ziek dat er in die twee weken twee keer per dag een dokter kwam met medicijnen om te kijken hoe mijn moeder was. Mijn broertje kreeg op dat moment een oorontsteking en mijn zusje begreep er niet zoveel van, het enige wat ze zei was dat ze niet terug wilde en dat ze haar Nederlandse vriendinnen wou zien.

Omdat mijn moeder niks meer kon, was ik diegene die naar advocaat belde en de afwas deed. Op een dag werd mijn moeder geroepen door de bewakers en moest ze me ziek gaan helpen en anders zeiden ze dat wij [kinderen] van onze ouders weg zouden gehaald worden, is dat iets wat je tegen een moeder zegt?

Dan denk ik dat je als mens geen recht hebt om ooit een kind te hebben. Het ergste was de manier hoe we naar Zeist werden gebracht, mijn vader werd gearresteerd alsof we een of anderE crimineel waren en ik moest mijn schoenen

en jas uitdoen in de politiebureau om niet zelfmoord te plegen? Is dat normaal?

Na 2 weken kregen we te horen dat het een FOUT was van de IND en dat we weer moesten verhuizen naar een andere gezinslocatie deze keer. Aan de ene kant was ik blij dat we in Nederland mochten blijven en aan de andere kant moest ik weer een nieuw leven beginnen en weer nieuwe vrienden maken.

Door al die verhuizingen en al die gesprekken met de DT&V zijn mijn ouders geestelijk ziek geworden. Ik zelf ben onder behandeling en probeer zo mezelf te kalmeren en sterker te worden om te blijven leven in zulke omstandigheden. Heel vaak heb ik het zo moeilijk gehad dat ik niet meer zo'n leven wilde, maar ondanks alles probeer ik het beste uit mezelf te halen en mijn hoofd te richten naar onderwijs. Ik ben zo bang dat ik alles kwijtraak als ik teruggestuurd word. Elke afwijzing die we kregen was de slechtste dag van mijn leven en vandaag is zo'n dag, want we hebben een negatieve uitspraak voor het kinderpardon gekregen.

“Op dat moment wilde ik gewoon niet meer leven”

Het voelt soms dat mijn leven op stop is gezet als ik hoor dat ik en mijn gezin niet in Nederland mogen blijven. Mijn broertje is in Nederland geboren en inmiddels zijn ik en mijn zusje geworteld in Nederland. Ik heb over twee weken eindexamens, waarna ik in havo-vwo wil gaan studeren en mijn zusje heeft te horen gekregen dat ze gymnasium gaat doen. Ik en mijn gezin hebben niks gedaan behalve goeie dingen, mijn moeder heeft acht maanden gewerkt in een kapsalon waarvan ze 75% van haar loon aan COA betaalde, maar toen we weer negatief kregen mocht dat niet meer... is dat eerlijk? Na al die gebeurtenissen mochten we met behulp van Defence for Children terug naar de gezinslocatie waar we eerst woonden. Dit is de 40% procent van alles wat ik als kind in Nederland heb meegemaakt, ik krijg er nog steeds dromen over, maar deze keer niet over het verleden in het land waar ik vandaan kwam, maar over de ergste dagen die ik in Nederland heb meegemaakt. Is dit een land dat zogenaamd een verzorgingsstaat is? Geloof de IND niet dat er kinderen zijn die hun leven en toekomst verlaten in een land van herkomst waar het niet veilig is en vervolgens een nieuw leven beginnen, MAAR ALSNOG NA 5 JAAR NIET MOGEN BLIJVEN????

Ik hoop dat het uiteindelijk wel goed zal komen en dat er toch meer kinderen in Nederland zouden mogen blijven.

INTERVIEW: KARIN KLOOSTERBOER (KINDERRECHTENDESKUNDIGE UNICEF)

Aan het woord is Karin Kloosterboer (mr.), kinderrechterskundige van UNICEF Nederland en voorzitter van de Werkgroep Kind in AZC.

Vanuit uw expertise, wat zijn volgens u de gevolgen voor kinderen van de (dreiging van) arrestaties door de vreemdelingenpolitie op gezinslocaties?

Voor de kinderen betekent dat zeer veel onnodige en extra stress bovenop de toch al uitzichtloze situatie waarin de gezinnen zich bevinden. Het is bijna onmogelijk voor kinderen om hierin een leven op te bouwen.

Als gezinnen worden meegenomen door de vreemdelingenpolitie, dan worden ze daarna opgesloten in de gesloten gezinsvoorziening Kamp Zeist. Wat heeft dat volgens u voor gevolgen?

Zoals we met de coalitie 'Geen kind in de Cel' ook steeds hebben bepleit: vreemdelingenkinderen mogen niet worden opgesloten vanwege het enkele feit dat ze vreemdeling zijn (en geen verblijfsvergunning hebben). Alleen als er geen enkel ander alternatief is voor opsluiting (maar dat is er doorgaans wel) dan mag detentie plaatsvinden. En dan zijn er alsnog andere eisen, zoals dat het alleen voor de kortst mogelijke duur mag en in een kindvriendelijke omgeving. Zo bepaalt het VN-Kinderrechtenverdrag. Opsluiten van kinderen heeft allerlei nare gevolgen voor kinderen, waar ze hun hele leven last van hebben, zoals we ook hebben laten zien in onze publicatie 'Papa, hebben we iets ergs gedaan?'.

De kinderen die achterblijven in de gezinslocaties zien hun leeftijdsgenoten verdwijnen door arrestatie en uitzetting. Hoe is dat voor de kinderen?

Het is ontwrichtend en beschadigend om dit als kind mee te maken, zowel voor

kinderen die hetzelfde lot boven het hoofd hangt als voor klas- en leeftijdgenoten van kinderen die het meemaken.

Er is een spanningsveld tussen de rechten en belangen van de kinderen en jongeren in de gezinslocaties enerzijds en overheidsbelangen anderzijds. Wat is volgens u de oorzaak van dit spanningsveld?

Zoals in de vraag al wordt gezegd: de belangen staan haaks op elkaar. De overheid wil zo weinig mogelijk mensen toelaten in Nederland (en uitstralen dat het geen pretje is om naar Nederland te komen) en individuele asielzoekers zoeken bescherming en zullen dat doen totdat ze erbij neervallen. Ook op dit punt is het VN-Kinderrechtenverdrag glashelder: het belang van kinderen moet voorop staan.

“Behandel anderen zoals je zelf behandeld zou willen worden.”

Vanuit uw vakgebied en expertise, wat zouden uw aanbevelingen zijn aan de beleidsmakers en beleidsuitvoerders?

Als Werkgroep Kind in AZC hebben we in diverse rapporten al aanbevelingen gedaan voor wat betreft de opvang. (zie www.kind-in-azc.nl). In het rapport ‘Kind in het centrum’ staan 65 aanbevelingen op allerlei gebieden. Die gelden ook voor kinderen in gezinslocaties.

Het zou goed zijn als beleidsmakers zouden beginnen met het laten stoppen van de vele verhuizingen en de gezinnen opvang bieden op één plek die kindvriendelijk is en waar ouders in staat worden gesteld om hun kinderen te ondersteunen. Verder moeten gezinnen vanaf het moment van aankomst begeleid worden, zodat je geen lamgeslagen mensen krijgt die niks meer willen. Ondersteunen in plaats van ontkrachten.

Wat procedures betreft hebben we snelle en goede procedures nodig. Bij een goede procedure hoort ook een individuele belangenafweging. Er moet gekeken worden naar de positie van kinderen, ook als zij hier met hun gezin komen. UNICEF heeft onlangs enkele ‘Child Notices’ uitgebracht (zie www.unicef.nl/wat-doet-unicef/kinderrechten-in-nl/child-notices/) waarin de kindersituatie in landen van herkomst wordt beschreven. Die kunnen worden gebruikt bij het bepalen wat in het belang van kinderen is.

Er moet duidelijkheid binnen een bepaalde termijn komen en een eerlijke

kinderpardonregeling. Ook daar hebben we al over geschreven in het rapport 'Kind in het centrum'. Kort samengevat: behandel anderen zoals je zelf behandeld zou willen worden.

En wat zouden uw aanbevelingen zijn aan de kinderen, jongeren en hun ouders zelf?

Ik zou zeggen: zoek steun in je omgeving en probeer mensen en organisaties te vinden die je helpen na te denken over een toekomst in Nederland of elders. Probeer zoveel mogelijk regisseur over je eigen leven te blijven, hoe lastig ook in deze situatie. En probeer ondertussen zoveel mogelijk je leven te leiden en dat van je kinderen te ondersteunen.

Maar ik weet wel dat het allemaal adviezen zijn, die makkelijk vanaf de zijlijn te geven zijn, maar des te lastiger uit te voeren zijn als je in de omstandigheden zit waarin deze gezinnen zitten.

HET VERHAAL VAN ABEDA

(Het verhaal van Abeda, Akwasi en hun zoontjes Baako en Kojo verscheen op 3 mei 2016 op de website van doorbraak.eu en is met hun toestemming hier op de website overgenomen)

Abeda woont al meer dan vier jaar in de gezinslocatie. Om veiligheidsredenen wil ze liever niet zeggen om welke van de zeven het gaat. Dat geldt ook voor het land waar ze vandaan komt. Na te zijn gevlucht en asiel te hebben aangevraagd, zat ze in diverse asielzoekerscentra (azc). Ze leerde Akwasi kennen, die ook gevlucht is, maar uit een ander land. Met hem kreeg ze een relatie en later ook een kind, Baako. Het werd hen toegestaan om met z'n drieën in een azc te wonen. Maar toen haar verblijfsaanvraag werd afgewezen, wilde de overheid het gezin uit elkaar halen. Omdat Abeda een andere nationaliteit heeft dan Akwasi, zou een gezamenlijke deportatie naar hetzelfde land bijzonder lastig worden, zo wist de overheid. Want als Abeda zou worden uitgezet naar het land van Akwasi, dan zou ze daar illegaal moeten leven. En als Akwasi zou worden gedeporteerd naar het land van Abeda, dan zou hij daar geen verblijfsrecht hebben. Officieel mag de overheid mensen niet uitzetten naar landen waar ze illegaal moeten verblijven. De overheid had er dus alle belang bij om de vader en moeder van elkaar te scheiden, waarna ze apart van elkaar zouden kunnen worden gedeporteerd naar hun land van herkomst.

Papa zoeken

Abeda kreeg te horen dat ze zich met haar baby in Ter Apel moest gaan melden, om daar te gaan werken aan terugkeer. Akwasi mocht niet mee, en het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) bleef onduidelijk doen over wat er met hem zou gaan gebeuren. Abeda vertrouwde het niet. Op de dag dat ze naar Ter Apel zou vertrekken, besloot ze te vluchten. Ze pakte vliegensvlug haar baby en de belangrijkste papieren, en samen met haar man vluchtte ze halsoverkop uit het azc. Haar spullen liet ze achter. Ze waren net op tijd. Achteraf hoorde ze van haar buurvrouw dat er slechts tien minuten nadat ze waren vertrokken, drie politiebusjes kwamen aanscheuren. Met groot machtsvertoon doorzochten de agenten de hele woning. Ze waren gekomen om Akwasi uit te zetten. Ondertussen namen Abeda en Akwasi lukraak de eerste de beste bus en daarna de trein, zonder te weten waar ze heen zouden moeten gaan, zonder te weten waar ze zouden kunnen slapen en eten. Gelukkig was er geen controle, want ze hadden geen geld voor een vervoersbewijs. Na rondgezworven te hebben, klopten ze uiteindelijk aan bij een kerk waar veel landgenoten van Abeda komen. Ze kregen bij iemand thuis een klein kamertje

aangeboden en woonden daar vier maanden. Abeda kreeg in die tijd last van ernstige psychische problemen, door alle angst en stress. Haar advocaat diende daarop een aanvraag voor uitstel van vertrek in, en daardoor mocht ze niet worden uitgezet. Ze kon zich dus weer melden bij de overheid. Zij en baby Baako werden daarop in de gezinslocatie geplaatst, waar ze nu nog steeds zitten. Maar Akwasi mocht niet bij hen wonen. Abeda en Akwasi zijn niet getrouwd, en daardoor is Akwasi niet automatisch geregistreerd als de vader van Baako. Abeda en Akwasi hadden geprobeerd vaderschaps- erkenning te regelen toen ze samenwoonden in het azc. De gemeente daar had dat geweigerd, omdat Akwasi geen verblijfspapieren heeft. Volgens die gemeente kunnen mannen zonder papieren dus blijkbaar geen vader worden, en moeten kinderen zonder papieren het doen met maar één ouder, de moeder. Omdat hij niet als vader was geregistreerd, moest Akwasi daarom gedwongen “buiten” leven, gescheiden van zijn gezin, met alle onzekerheid en onveiligheid van dien. Hij moest bijna anderhalf jaar op eigen houtje zien te overleven, zonder verblijfsrecht.

Uiteindelijk slaagde hij erin om zich bij de gemeente waar de gezinslocatie zit, te laten registreren als vader van Baako. Maar ook daarna wees het COA het verzoek van het gezin af om weer bij elkaar te kunnen zijn. Dat was nog steeds onderdeel van het smerige spel om hen gescheiden te houden, zodat ze apart zouden kunnen worden uitgezet.

“Mijn oudste zoon was toen twee jaar”, vertelt Abeda. “Hij liep de hele tijd te roepen: ‘Mama, mama, kom! Papa zoeken, papa zoeken’. Het was heel zwaar voor hem dat zijn vader niet bij ons woonde. Baako is daardoor zo getraumatiseerd geraakt dat hij behandeld moest worden door Centrum ’45. Hij heeft nu nog steeds verlatingsangst. Als Akwasi of ik niet in zijn omgeving zijn, dan vraagt hij vaak paniekerig: ‘Wanneer komt mama?’. Of: ‘Wanneer komt papa?’. Hij is opgegroeid in een zeer onveilige omgeving. En dat geldt voor alle kinderen in de gezinslocaties.” Pas nadat een deskundige met voldoende gezag had verklaard dat het uit elkaar rukken van het gezin behoorlijk desastreus was voor de ontwikkeling van het kind, ging het COA overstag en kon het gezin zich weer herenigen.

“Vluchtelingkinderen zijn net een voetbal”

Meldplicht

In de gezinslocatie hangt dag in dag uit een gespannen sfeer. “Wat gaat er morgen gebeuren?”, “Wanneer willen ze ons gaan uitzetten?”, “Als we moeten wegvluchten uit het kamp, waar moeten we dan heen?” Dat soort vragen spookt door de hoofden

van de vluchtelingen. “De bewoners van het kamp zijn elke morgen al om zes uur wakker,” legt Abeda uit, “want dat is de tijd dat de politie een gezin kan komen ophalen om op te sluiten en uit te zetten. Iedere dag om die tijd bonkt hart van angst. Laatst zag mijn zoon hoe een negenjarig meisje de politie smeekte om haarzelf en haar familie niet mee te nemen naar de gevangenis. Haar vader had zijn polsen doorgesneden en de ambulance had hem meegenomen. Het meisje moest heel hard huilen. Mijn zoon was daar getuige van. Ik kon het niet opbrengen om hem de waarheid te vertellen, dus dat de politie was gekomen om hen op te sluiten, hoewel ze niets verkeers hadden gedaan. Maar de kinderen op de gezinslocatie praten daar onderling wel over. Mijn zoon beseft heel goed dat het ons ook zou kunnen overkomen. Daarom vraagt hij er steeds naar. Als er op onze deur wordt geklopt, dan schrikt mijn zoon. Hij vraagt dan aan me: ‘Politie?’. We kenden ook een ander gezin, dat uit hetzelfde land afkomstig is als ik. Uit angst voor deportatie zijn ze weggevlucht uit de gezinslocatie. Mijn zoon had met hun kinderen gespeeld, en die bleken opeens te zijn verdwenen. Hij was daar erg verdrietig over. ‘Waarom zijn ze weg?’, vroeg hij me. ‘Waar zijn ze nu? Wonen ze in een ander huis? Een mooi en groot huis?’ Het doet pijn om die vragen te moeten beantwoorden.”

Van maandag tot en met vrijdag geldt er voor de bewoners een dagelijkse meldplicht. Tussen een en twee uur ’s middags moeten de vluchtelingen dan hun pasje laten zien aan het COA-personeel. “Regelmatig is de computer kapot, en dan is er een heleboel gedoe, dan moet je heel lang wachten. Soms is er een vluchteling ziek, en dan komt alleen de partner. Dan ontstaat er ruzie. Volgens het COA moet iedereen zich komen melden. ‘Jullie kennen ons toch?’, zegt de partner op zo’n moment. Maar het COA-personeel antwoordt dan: ‘Regels zijn regels.’” Alleen voor medische afspraken verleent het COA vrijstelling van de meldplicht, niet voor ziekte, en niet voor afspraken met advocaten. Als iemand zich niet komt melden, krijgt het gezin zes euro minder die week.

Voetbal

De vluchtelingen krijgen eenendertig euro leefgeld per week per persoon. Het was eerst meer, maar per 1 januari is het met vijf euro verlaagd. Er heerst een rigide boetesysteem. Wie het brandalarm laat cagna, bijvoorbeeld met koken, moet voor straf zesentwintig euro betalen. Als kinderen voetballen of skateboarden in de gang, dan krijgen de ouders vijftien euro boete. Die boetes worden afgehaald van het leefgeld, en omdat het al zo weinig is, is dat meteen een groot probleem. Vluchtelingen krijgen geen extra geld voor reiskosten, voor kosten van hun advocaat of voor kosten bij het indienen van verblijfsaanvragen.

Het COA schrikt vluchtelingen af om nieuwe verblijfsprocedures te beginnen door hen daarbij geen enkele ondersteuning te bieden. Gezinslocaties zijn wegpestcentra waar alles is ingericht op terugkeer naar het land van herkomst.

Ook op het gebied van onderwijs kregen Abeda en Akwasi te maken met de COA-regelzucht waarmee men vluchtelingen klein probeert te krijgen. Baako is inmiddels vijf jaar en gaat naar school. Alle kinderen die naar de basisschool gaan, moeten volgens de regels naar de eigen basisschool van het COA gaan. Maar bij Baako had de psycholoog geadviseerd dat hij naar een normale school zou gaan, in een veilige omgeving. Een gevoel van veiligheid is broodnodig voor zijn ontwikkeling. Abeda moest daar weer opnieuw voor vechten. Het COA stemde eerst in, maar toen Baako net een week op de school zat, werden Abeda en Akwasi gebeld door de schooldirecteur. Het COA had hem gezegd dat Baako toch naar de COA-basisschool moest komen. Gelukkig snapte de directeur wel hoe belangrijk het was voor Baako om niet overgeplaatst te worden, en met zijn hulp en die van de kinderpsycholoog konden Abeda en Akwasi voet bij stuk houden. Het COA lijkt de situatie nu te gedogen. “Vluchtelingkinderen zijn net een voetbal”, verzucht Abeda, “de overheid blijft er maar tegenaan schoppen”.

De sombere sfeer waar de vluchtelingen door zijn omringd, dringt door tot in het klaslokaal van de school op de locatie. Aan de muur hangen foto's van kinderen die zijn uitgezet. Erboven hangt de tekst: “Vergeet ons niet”, wat bijzonder confronterend is voor de overgebleven kinderen en hun ouders. “Kinderen moeten vrij en blij zijn, maar dat kan niet in het kamp”, zegt Abeda. “Ze spelen het leven om hen heen na. Het ene kind zegt dan: ‘Ik ben de politie’. Het andere kind zegt: ‘Ik ben de ambulancemedewerker.’ En tegen het derde kind. ‘Jij moet neervallen, dan kom ik jou halen.’ Ook uit de tekeningen die kinderen maken, blijkt hoe ze lijden onder de omstandigheden. Op de basisschool in het kamp krijgen de kinderen wel Nederlandse les, maar op een gewone school is het lesprogramma veel beter en uitgebreider. Daar zitten ook excursies bij en allerlei andere leuke projecten. Het kamp heeft geen middelbare school. Kinderen van die leeftijd moeten daarom sowieso naar een gewone school.”

“Als er op onze deur wordt geklopt, dan schrikt mijn zoon. Hij vraagt dan aan me: ‘Politie?’”

Sprookjes

Zeker twee keer en soms zelfs vier keer per maand hebben de vluchtelingen een

terugkeergesprek met ambtenaren van de DT&V. Ook als vluchtelingen niet mogen worden uitgezet, zijn ze verplicht om aan die gesprekken deel te nemen. Zo kan het DTV-personeel op hen inpraten en hen wijsmaken dat hun toekomst niet in Nederland ligt. Maar veel vluchtelingen proberen deportatie tegen te gaan door een procedure te beginnen voor uitstel van vertrek, om medische redenen. Velen hebben lichamelijke en geestelijke klachten. De voortdurende stress eist zijn tol. “Elke week komt zeker twee of drie keer de ambulance langs op het kamp. Er zijn veel zelfmoordpogingen. En ook hartaanvallen. De kinderen moeten dat allemaal van dichtbij meemaken.” Ze voelen zich ook nog flink geïntimideerd door het receptiepersoneel. “Die gedragen zich als bewakers, spelen de baas en lopen rond met bossen sleutels. De bewoners hebben zelf een sleutel van hun kamer, maar het COA-personeel heeft ook een exemplaar.” Bewoners van gezinslocaties mogen de gemeente waar ze verblijven, niet verlaten, ook niet in weekend.

Abeda is ervan overtuigd dat de activeringsprogramma's van de overheid die vluchtelingen ertoe zouden moeten bewegen om zichzelf “vrijwillig” te laten uitzetten, tot mislukken zijn gedoemd. Volgens de regels zouden vluchtelingen drie tot zes maanden in het kamp moeten blijven wonen. Daarna zouden ze moeten zijn uitgezet. Maar sommige gezinnen zitten er al vijf jaar.

“Laatst kwam er een delegatie van ambtenaren van mijn land van herkomst met ons praten. Die mensen worden door de Nederlandse overheid gebruikt om ons onder druk te zetten. Ze krijgen daarvoor betaald. Ze beloofden ons dat het goed met ons zal gaan als we terugkeren. Maar wij weten wel beter. Want andere vluchtelingen die inmiddels zijn uitgezet, vertellen ons hoe het echt is als je terugkeert. We zeiden tegen de ambtenaren: ‘Je hoeft ons geen sprookjes te vertellen. Waarom zijn jullie niet eerlijk?’ Alleen voor rijke mensen is het in mijn land goed geregeld.”

Omdat Baako in Nederland is geboren en inmiddels vijf jaar is geworden, heeft het gezin een verblijfsaanvraag ingediend in het kader van de kinderpardonregeling. Ze wachten nu op de beslissing van de IND. “Voor die aanvraag is het noodzakelijk dat we kunnen bewijzen dat we voldoende hebben geprobeerd om terug te keren.” De overheid mag het gezin volgens de eigen regels niet gezamenlijk uitzetten, maar eist ondertussen wel dat Abeda en Akwasi voorgoed afscheid nemen van elkaar en zich “vrijwillig” en afzonderlijk laten deporteren naar hun eigen land. Zo zijn de manieren van een staat die aan de lopende band de mensenrechten en de kinderrechten aan het schenden is.

Abeda, Akwasi, Baako en Kojo zijn schuilnamen.

VERHAAL VAN NN

's Nachts lukt slapen niet meer. Ik ben bang, bang om terug te gaan. Terug te gaan naar de duisternis. De duisternis die me steeds achtervolgt. In mijn droom, in mijn gedachten...

Al jarenlang ben ik bang om op een ochtend wakker gemaakt te worden en om terug te gaan...

Terug te gaan naar een plek waar de dood leeft...

Weg van mijn vrienden, school en weg van de toekomst want daar is er geen toekomst...

Daar is de dood, de duisternis en ik ben bang, met pijn in mijn ziel...

De angst is zo diep... Zo diep dat ik ermee vol zit... Ik wil blijven, hier, waar het veilig is... Waar er leven is en waar mijn toekomst is...

TWINTIG KINDEREN IN DE KLAS

Twintig kinderen in de klas

geen dag die ooit hetzelfde was.

Tariq, Thomas, Sam en Anna, Lukas en Carlijn,

Abdul, Amber, Britt en Ruben, Mayda en Jasmijn.

Twintig kinderen in de klas

geen kind dat ooit hetzelfde was.

Maar samen in de kring, overblijven, buiten spelen

voltooid deelwoord, sommen maken, je vervelen.

Samen schoolreisje in de bus, weektaken en naar sport

plantjes water geven, bord vegen, het rapport.

Twintig kinderen in de klas

En één die hier niet geboren was

maar vluchteling uit een land vol pijn

hopend hier veilig te kunnen zijn.

Een kantoor. Een bureau. Een meneer

die zomaar zei: geen vergunning meer.

Dit zijn de regels, dit is de wet.

Je wordt op het vliegtuig terug gezet.

Ja maar, de oorlog dan?

Dit zijn de regels, dit is de wet.

Ja maar, de bommen dan?

Dit zijn de regels, dit is de wet.

Ja maar, de honger dan?

Dit zijn de regels, dit is de wet.

Je wordt op het vliegtuig terug gezet.

Negentien kinderen in een klas.

En één lege, lege stoel.

Rot wet.

Gedicht van D

Voor meer informatie over wat je zelf kan doen om kinderen en hun ouders die in gezinslocaties wonen te helpen, kijk op www.geenkindaandekant.nl of neem contact op via geenkindaandekant@gmail.com

Dit boekje is tot stand gekomen met dank aan

Mas Hab comic artist
Paper Jam Print Collectief
De Vrije Bond
No Border Netwerk
WG-Terrein

Geen Kind aan de Kant!